

**Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane**

Proiectul „Împreună pentru comunitate – IC 6”

ECONOMIA SOCIALĂ

Studiu de oportunități

**Deva,
Aprilie 2015**

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI!

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Autori studiu: Zsok Ana,
Zsok Iosif

Material realizat în cadrul proiectului „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**” - POSDRU/173/6.1/S/148367

Proiect finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial - Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

CUPRINS

1.	Introducere	4
2.	Conceptul de economie socială	5
3.	Oportunități pentru ocupare prin economia socială	13
4.	Întreprinderea socială – rol în dezvoltarea economică a unei comunități	15
5.	Necesitățile grupurilor vulnerabile și posibile soluții oferite de economia socială (posibile reușite sociale)	17
6.	Modele de întreprinderi sociale – principii și valori care motivează	20
7.	Forme juridice ale întreprinderii sociale	23
8.	Managementul întreprinderilor de economie socială – abilități și cunoștințe....	44
9.	Studii de caz	50
10.	Bibliografie	72

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Împreună pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNTA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 1 INTRODUCERE

1. METODOLOGIA CERCETĂRII

1.1. Scopul cercetării

Cercetarea s-a derulat în vederea identificării potențialului de înființare și/sau dezvoltare de structuri de economie socială, care vor fi potențial înființate/dezvoltate în cadrul proiectului „Împreună pentru comunitate- IC 6”.

Cercetarea se bazează pe informații culese și verificate din mai multe surse, astfel încât să se creeze o imagine corectă, de ansamblu, comprehensivă asupra conceptului de economie socială.

1.2. Alegerea perioadei de desfășurare

Perioada de desfășurare a Studiului a fost de 1 luna – aprilie 2015.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „Împreună pentru comunitate – IC 6”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Țara	Repere istorice ale apariției formelor economiei sociale
	<i>National Consolidated Trade Union</i> cu ocazia unuia dintre congrese, unificându-se astfel toate sindicatele britanice • 1844 – William King a fondat cooperativa <i>Rochdale</i> ce avea un număr de 28 de lucrători; principiile cooperativei <i>Rochdale</i> au fost adoptate de către toate tipurile de cooperative • 1895 – înființarea <i>International Co-operative Alliance</i> (ICA) la Londra
Germania	• promotorii mișcării de asociere a muncitorilor industriali: Ludwing Gall, Friedrich Harkort, Stephan Born • pionierii cooperativismului; mediul urban – Victor Aimé Huber și Schulze-Delitzsch, mediul rural – Friedrich Wilhelm Raiffeisen (în 1862 a înființat prima uniune de credit în Anhausen și în 1877 a fondat <i>Federația Germană a Cooperativelor Rurale de tip Raiffeisen</i>) • 1876 – adoptarea unei legislații speciale privind mutualismul rural și societățile de asistență mutuală a muncitorilor
Spania	• 1840 – țesătorii din Barcelona au înființat primul sindicat <i>Asociación de Tejedores</i>, concomitent cu societatea mutuală de tip provident, <i>Asociación Mutua de Tejedores</i>, ce a devenit în 1842 <i>Compañia Fabril de Tejedores</i>
Italia	• în prima treime a secolului 19 au existat numeroase societăți mutuale de asistență ce au precedat primele cooperative • 1853 – societatea mutuală de asistență <i>Società operaia di Torino</i> a condus la înființarea primei cooperative a consumatorilor – <i>Magazzino di Provvidenza di Torino</i>, pentru apărarea puterii de cumpărare a membrilor salariați
Franța	• influența curentului socialist: Claude-Henri de Saint Simon, Charles Fourier, Louis Blanc • 1834 – prima cooperativă importantă a muncitorilor a fost înființată la Paris – <i>Association Chretienne des Bijoutiers en Doré</i> – de către Jean-Phillippe Buchez, un discipol al lui Saint-Simon • 1847 – asociațiile muncitorești se aflau în spatele a 2500 de societăți de asistență mutuală ce aveau 400.000 de membri și 1,6 milioane de beneficiari

Sursa: CIRIEC, 2007, p. 11-13.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEANProgramul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Din analiza datelor privind răspunsurile agregate la nivelul țărilor UE-25, s-au identificat trei grupuri de state după nivelul de recunoaștere și acceptare a conceptului de economie socială:

1. *țări în care conceptul de economie socială este larg acceptat:* în Franța, Italia, Portugalia, Spania, Belgia, Irlanda și Suedia, conceptul se bucură de o recunoaștere mare de către administrațiile publice și mediul academic, dar și de structurile specifice sectorului economiei sociale;

2. *țări în care conceptul de economie socială se bucură de un nivel mediu de acceptare:* Cipru, Danemarca, Finlanda, Grecia, Luxemburg, Letonia, Malta, Polonia și Marea Britanie. În aceste țări, conceptual coexistă cu alte concepte, cum ar fi sectorul nonprofit, sectorul voluntar și întreprinderile sau firmele sociale. În Marea Britanie, nivelul scăzut de conștientizare a economiei sociale contrastează cu politica guvernamentală de suport a întreprinderilor sociale, iar în Polonia, chiar dacă este un concept nou, a devenit popular ca efect al structurării Uniunii Europene;

3. *țări cu nivel insuficient sau în care nu există o recunoaștere a conceptului de economie socială:* Austria, Cehia, Estonia, Germania, Ungaria, Lituania, Olanda, Slovenia. Termenii corelați - sector nonprofit, sector voluntar și organizații nonguvernamentale - au un nivel relativ ridicat de recunoaștere.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Tabelul nr. 8

Principiile de bază ale Cartei economiei sociale (1980, 1995)

Articolul 1	• Întreprinderile economiei sociale funcționează într-o manieră democratică, ele se constituie ca acționari solidari și egali în datorii și drepturi.
Articolul 2	• Acționari, consumatori sau producători, membrii întreprinderilor de economie socială se angajează liber să urmărească formele de acțiune aleasă (cooperative mutuale sau asociații) pentru responsabilitățile care le revin ca membri cu drepturi depline ai acestor societăți.
Articolul 3	• Toți membrii sunt în același timp proprietarii mijloacelor de producție; întreprinderile de economie socială încearcă să creeze, în cadrul relațiilor sociale interne, legături noi pentru o acțiune permanentă de formare și informare pe baza considerației și a încrederii reciproce.
Articolul 4	• Întreprinderile economiei sociale își revendică egalitatea de șanse pentru fiecare, afirmând dreptul acestora de a se dezvolta în cadrul respectului pentru libertatea totală de acțiune.
Articolul 5	• Întreprinderile economiei sociale se situează într-un regim particular de credit, de distribuție sau de alocare a veniturilor. Surplusul fiscal nu poate fi utilizat decât pentru creștere economică și pentru a oferi servicii mai bune membrilor care asigură doar controlul.
Articolul 6	• Întreprinderile economiei sociale fac eforturi pentru promovarea cercetării și experimentării permanente în toate domeniile de activitate umană, pentru participarea la dezvoltarea armonioasă a societății, în perspectiva promovării individului și a colectivității.
Articolul 7	• Întreprinderile economiei sociale proclamă că scopul lor final este serviciul omului.

Sursa: Robert 2007, 12 și http://transversel.apinc.org/spip/article.php3?id_article=286.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Tabelul nr. 11

Structuri europene și organizații europene tip „rețea” specifice economiei sociale

Structuri europene ale economiei sociale	Organizații europene tip “rețea” ale economiei sociale
• AMICE - Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe • AIM - International Association of Mutual Health Funds http://www.aim-mutual.org • CECODHAS - European Representative Organization of Social Housing Service www.cecodhas.org • CECOP - European Confederation of Workers’ Co-operatives, Social Co-operatives, Social and Participative Enterprises (din 1979) www.cecop.coop	• CEFEC - Confederation of European Social Firms, Employment Initiatives and Social Cooperatives (din 1986) www.cefec.de • EARTH - European Alliance for Responsible Tourism and Hospitality (din 2008) • EAPN - European Antipoverty Network (din 1990) www.eapn.org • EMES - European Research Network (din 1996) www.emes.net • ENSIE - European Network for Social Integration Enterprises (din 2001) www.ensie.org

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE
ŞI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

• CEDAG - European Council of Associations of General Interest (din 1989) http://www.cedag-eu.org/ • COGECA - the General Confederation of Agricultural Co-operatives in the European Union (din 1959) www.copa-cogeca.be • COOPERATIVES EUROPE - Common platform of the cooperatives within Europe (din 2003) http://www.coopseurope.coop/ • EACB - European Association of Co-operative Banks (din 1970) www.eurocoopbanks.coop • EFC - European Foundation Centre (din 1989) http://www.efc.be/ • EUROCOOP - European Community of Consumer Cooperatives (din 1957) www.eurocoop.net • SOCIAL ECONOMY EUROPE (ex-CEP-CMAF) (din 2000) www.socialeconomy.eu.org	• ESFN - European Social Franchising Network www.vagenut.coop/esfn/index.html • FEBEA - European Federation of Ethical and Alternative Banks (din 2001) http://www.febea.org • FEDES - European Federation of Social Employers http://www.fedee.com/ • REVES - European Networks for Cities and Regions for Social Economy (din 1997) http://www.revesnetwork.eu • RREUSE - European network of national and regional social economy federations and enterprises with activities in re-use and recycling (din 2000) www.rreuse.org • Social Platform (din 1993) www.socialplatform.org • SOFICATRA - State investments in the social economy and other economic sectors (din 1993) www.soficatra.org

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR ÎN ÎNCĂLZIRE
SUD MUNTENIA

Tabelul nr. 12

Organizații ce reprezintă economia socială la nivel european în funcție de sfera de acțiune

Cooperative familiale	Societăți mutuale familiale	Asociații și organizații familiale de acțiune socială
• EUROCOOP: European Community of Consumer Co-operatives • ACME: Association of European Cooperative and Mutual Insurers • CECODHAS: European Liaison Committee for Social Housing – co-operative section • CECOP: European Confederation of Workers' Co-operatives, Social Cooperatives and Participative Enterprises • COGECA: General Confederation of Agricultural Co-operatives • GEBC: European Co-operative Banking Group • UEPS: European Union of Social Pharmacies	• AIM: International Association of Mutual Societies • ACME: Co-operative family • AISAM: International Association of Mutual Insurance Companies	• CEDAG: European Council for Voluntary Organisations • EFC: European Foundation Centre • European Platform of Social NGOs • CEFEC: Confederation of European Social Firms, Employment Initiatives and Social Co-operatives

Sursa: CIRIEC, 2007, 40-41.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

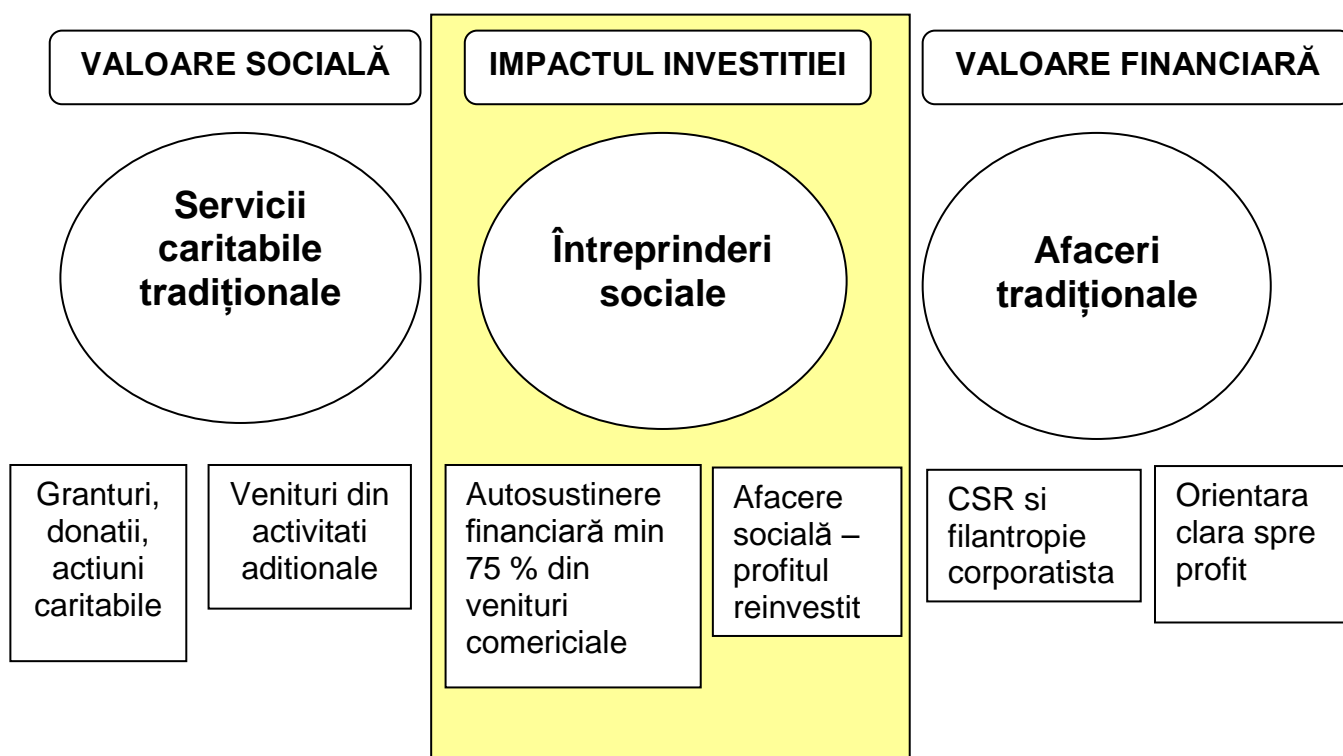
Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Conceptual, economia sociala se situeaza la interferența dintre structurile economice non-profit și cele pentru profit.

Un model al structurii de economie socială, conform J. Kingston Venturesome, este:

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 3 OPORTUNITĂȚI PENTRU OCUPARE PRIN ECONOMIA SOCIALĂ

Pentru persoanele din grupuri vulnerabile, economia socială reprezintă cele mai bune oportunități de ocupare.

Prin structurile de economie socială se asigură următoarele avantaje pentru grupurile vulnerabile:

- Condiții de creștere a încrederii în sine alături de alte persoane cu vulnerabilități similare,
- **Asigurarea reîncadrării într-o formă organizată de activitate economică,**

- Asigură oportunități de calificare/recalificare în meserii solicitate pe piața muncii,
- Contribuie la reducerea izolării sociale,

- Contribuie la scăderea stigmatizării persoanelor cu probleme de sănătate mintale,
- Contribuie la dezvoltarea comunității prin prestarea de servicii comunitare

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Împreună pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Exemple de structuri de economie socială care pot fi inițiate pentru grupuri de persoane cu vulnerabilități similare sunt:

- a. **Servicii comunitare**- cum ar fi: servicii de întreținere spațiile verzi din comunitate. Acest tip de serviciu se pretează la următoarele grupuri vulnerabile: foști deținuți, persoane fără o calificare, persoane care au ieșit dintr-un program de renunțare la droguri sau alcool, etc.
- b. **Prestări servicii** – cum ar fi: servicii de curățenie, servicii de distribuție materiale de promovare, servicii de asamblare cu operațiuni repetitive. Acest tip de serviciu se pretează la următoarele grupuri vulnerabile: femei fără o calificare, membri ai familiilor monoparentale fără calificare, persoane cu handicap de sănătate mintală, persoane cu mici handicapuri locomotorii, etc.

Pentru sustenabilitatea locurilor de muncă create în asemenea servicii, de obicei se recomandă un parteneriat între o autoritate publică și un prestator din sectorul privat.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 4 ÎNTREPRINDEREA SOCIALĂ – ROL ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A UNEI COMUNITĂȚI

Așa cum s-a prezentat în capitolul anterior, economia socială este la intersecția activităților filantropice cu cele economice, predominând beneficiile sociale în detrimentul celor economice.

Întreprinderile sociale fac parte din circuitul economic al oricărei comunități și produc atât beneficii economice cât mai ales sociale.

Întreprinderile sociale își propun integrarea sau reintegrarea pe piața muncii a persoanelor provenind din grupuri sociale dezavantajate sau vulnerabile, prin înființarea unor firme bazate nu atât pe profit, cât pe dezvoltarea de abilități și recompensarea angajaților din profitul scos de acestea.

Grupurile țintă sunt formate din persoane care aparțin grupurilor vulnerabile: persoane care se află în șomaj de lungă durată, persoane cu venituri mici, persoane cu dizabilități fizice sau mentale, persoane provenind din familii numeroase sau monoparentale, persoane aparținând grupurilor etnice minoritare, persoane fără educație sau pregătire profesională, femei, persoane dependente de alcool sau droguri, victime ale violenței în familie, persoane afectate de boli care le influențează viața profesională și socială, imigranți, refugiați, persoane care trăiesc din venitul minim garantat, persoane care trăiesc în comunități izolate, victime ale traficului de persoane și persoane afectate de boli ocupaționale. Astfel de structuri sociale au ca scop scoaterea indivizilor dezavantajați din zona de asistență sau protecție socială, din izolarea impusă de societate și să-i (re)integreze pe piața muncii, să îi ajute să obțină beneficii economice dezvoltându-și abilitățile și să le ofere o stabilitate socială.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECŢIEI SOCIALE
ŞI PERSOANELOR VÂRSTNICE
OIRPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Prin înfiinţarea de întreprinderi sociale se contribuie la reducerea neutilizării resurselor locale, adică a forţei de muncă reprezentată de grupurile vulnerabile.

Ținând cont că principiile dezvoltării economice locale sunt:

- Dezvoltarea infrastructurii
- Dezvoltarea și sprijinirea mediului de afaceri
- Asigurarea unei mediu fiscal prietenos
- Sprijinirea dezvoltării capitalului uman
- Reducerea pierderilor,

prin înființarea și/sau dezvoltarea de întreprinderi sociale se asigură respectarea a cel puțin 2 principii ale dezvoltării economice ale unei comunități și anume se contribuie la:

- a. Sprijinirea dezvoltării capitalului uman - prin asigurarea condițiilor de dobândire de noi competențe și dezvoltarea de abilități dar și asigurarea de locuri de muncă pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile, care cu greu și-ar putea găsi un loc de muncă altfel.
- b. Reducerea pierderilor – prin asigurarea ocupării persoanelor din grupurile vulnerabile dintr-o comunitate se reduce de fapt efortul financiar al asistenței sociale de obicei dar și se creaza o modalitate de implicare a acestor persoane în activități care le asigura veniturile necesare traiului de zi cu zi, devenind astfel din asistați social chiar plătitori de taxe.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 5 NECESITĂȚILE GRUPURILOR VULNERABILE ȘI POSIBILE SOLUȚII OFERITE DE ECONOMIA SOCIALĂ

Din păcate în orice comunitate există și anumite grupuri așa denumite vulnerabile, care în marea lor majoritate sunt supuse unui risc social și economic în ceea ce privește capacitatea lor de a – și asigura resursele necesare unui trai decent.

În general persoane din grupuri vulnerabile, pot fi:

- Persoane de etnie romă;
- Persoane cu dizabilități;
- Tineri peste 18 ani care părăsesc sistemul instituționalizat de protecție a copilului;
- Familii care au mai mult de 2 copii și/sau familii monoparentale;
- Copii în situație de risc;
- Persoane care au părăsit timpuriu școala;
- Victime ale violenței în familie;
- Femei (*în situații de risc*);
- Persoane care trăiesc din venitul minim garantat;
- Persoane care locuiesc în comunități izolate;
- Victime ale traficului de persoane;
- Persoane afectate de boli ocupaționale

(a) Persoanele de etnie romă (min 75) - 3,2% din populația țării noastre s-a declarat de etnie romă, estimările CE susțin un procent de 8,63. Romii reprezintă cea mai mare și mai vulnerabilă minoritate în UE, comunitatea lor fiind în general marginalizată și discriminată trăind în condiții socio-economice precare. Aprox 75% trăiesc în sărăcie, nivelul mediu de educație de doar 5,45 ani nu asigură angajarea decât eventual în slujbe necalificate. Doar 30% era angajată

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

În 2011. Apartenența la minoritate este indicată de 45% ca fiind unul dintre principalele motive de discriminare.

(b) În ceea ce privește persoanele cu dizabilități, la nivelul 2013 erau mai mult de 648.000 de adulți și aproximativ 70.000 copii cu dizabilități (3,52% din populație); 97,6% trăiau împreună cu familia sau independent; 2,4 % în instituții. Doar 4,6% erau angajați; 42% nu fuseseră niciodată angajați și erau active doar 44% dintre persoanele cu educație formală, doar 7% fiind informate cu privire la posibilitatea de a beneficia de servicii de consiliere și orientare profesională. Conform legii din orice entitate mai mare de 50 angajați, min 4% trebuie să fie pers cu dizabilități, aproape jumătate au preferat să plătească taxa specială. Izolarea persoanelor cu dizabilități în instituții perpetuează stigmatizarea și marginalizarea lor, cu încălcarea dreptului de a trăi independent în comunitate.

(c) În ceea ce privește tinerii peste 18 ani care părăsesc sistemul instituționalizat de protecție a copilului, după ieșirea din sistem, tinerii sunt lipsiți de un sprijin social (contact regulat prin telefon, scrisori sau vizite), emotional (incurajare, simpatie), consultativ (consiliere, sfaturi) și/sau sprijin financiar (bani, cadouri). Aceștia trăiesc într-o stare de

incertitudine în legătură cu viitorul lor. La 31.03.2014, erau 61.720 copii în sistemul de protecție socială a copilului. Cca. 6.436 de tineri cu vârste până în 26 ani urmează o formă de învățământ și se află în continuare în sistem. Astfel lipsa unei pregătiri profesionale poate fi considerată sursa a excluziunii sociale și a marginalizării. Pentru majoritatea tinerilor care părăsesc sistemul principalele nevoșități ar fi: dobândirea unor

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „Împreună pentru comunitate – IC 6”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

abilitati de viata, de autonomie individuala, integrarea lor in colectivitate sunt cele mai importante obiective fiind necesitatea dezvoltarii de servicii suport de tipul: informare, consiliere, angajare asistata, extinderea serviciilor pentru dezvoltarea deprinderilor de viata independenta.

Persoanele cele mai indepartate de piata fortei de munca au nevoie de un sprijin social si cand ocupa un loc de munca (EU2020).

Activitățile întreprinderilor sociale constau în consiliere și acordare de asistență individualizată pentru persoanele defavorizate, având ca scop dezvoltarea deprinderilor acestora, a educației necesare activității în care sunt implicați. Ca exemplu de astfel de activități, întreprinderile sociale ar putea prelua anumite activități ale unor companii mari, de exemplu catering, corespondența, curățenie, etc. Alte exemple de domenii în care aceste structuri pot fi: tipografie unde sunt angajate persoane infectate cu HIV; o organizație care oferă locuri de muncă pentru mamele dezavantajate social care produc și vând jucării lucrate manual; o organizație care promovează accesul la cultură pentru persoanele cu deficiențe vizuale prin producția și vânzarea de cărți audio bibliotecilor publice, ateliere pentru produse de artizanat, ecoturism sau confecționarea de scaune cu roțile pentru persoane cu dizabilități. În plus este important de menționat faptul că profitul rezultat din funcționarea acestor afaceri, se va utiliza pe de o parte, atât pentru dezvoltarea acestora (acest lucru va genera locuri de muncă, incluziune socială, venituri mai mari), precum și pentru rezolvarea unor probleme sociale locale.

Înființarea întreprinderilor sociale este un răspuns posibil pentru soluționarea problemelor categoriilor defavorizate, cu atât mai mult cu cât există fonduri europene alocate acestui sector, care susțin o gamă largă de activități.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 6 MODELE DE INTREPRINDERI SOCIALE – PRINCIPII SI VALORI CARE MOTIVEAZA

Principiile (conform D.Ex.) pot fi considerate ca si elemente fundamentale de baza pe care se intemeiaza o teorie, o lege sau chiar o conduita.

Valorile reprezinta principiile care ne determina comportamentul. Astfel putem afirma ca, majoritatea oamenilor si organizatiilor aspira catre niste valori, declarate sau nu.

Intreprinderile sociale ar trebui sa respecte urmatoarele valori, conform Ghidului managerului de intreprindere sociala²:

- Participare si imputernicire
- Egalitate
- Sustenabilitatea mediului inconjurator
- O munca de calitate, sigura, satisfacatoare, interesanta,
- O plata corecta si practici de angajare corecte
- Auto-dezvoltare, abilitati, educatie si training
- Comportament etic,
- Angajament catre comunitati
- Produse si servicii sigure, sanatoase, de calitate buna, orientate catre beneficiar
- Transparenta si incredere

² Ghidul managerului de intreprindere sociala – pag.25, FDSC, 2013

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

- Cooperare între întreprinderi.

Conform Working in Social Enterprise³ există unele diferențe între valorile de afaceri ale unei firme clasice și cele ale unei întreprinderi sociale.

³ Working in Social Enterprise

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Astfel, comparatia intre valori arata:

Intreprindere clasica antreprenoriale	Intreprindere sociala
• Asigurarea satisfactiei consumatorului • Construirea increderii consumatorului • Depasirea competitorilor • Furnizarea de bunuri de calitate la preturi care reflecta valoarea lor • Gasirea unor solutii inovative, de granita care sa rezolve problemele clientilor • Cresterea afacerii si acumularea de profituri pentru actionari • Castigarea si pastrarea unei nise competitive	• Integritate si onestitate in orice spunem si facem • Lupta pentru incluziune sociala si impotriva excluderii sociale • Tratarea tuturor (membrii, angajati, clienti, furnizori) cu corectitudine si respect • Grija pentru membrii, angajati si clienti • Ajutorarea comunitatii • Producerea de bunuri/servicii de calitate • Dezvoltarea resurselor umane implicate in intreprindere • Crearea unui mediu prietenos si sigur pentru angajati si membri • Dragoste, respect, curaj, creativitate si impact • Pasiune si profesionalism

**Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN**

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
OIRPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 7. FORME JURIDICE ALE ÎNTREPRINDERII SOCIALE

1. Cooperativele

O cooperativă poate fi definită ca fiind o întreprindere înființată în mod liber, care este deținută și controlată de un grup de persoane juridice cu scopul de a obține în mod echitabil beneficii reciproce, care reies din activitățile întreprinderii, și nu în primul rând din investiția făcută în aceasta (Parnell, 1992). O altă definiție, mai descriptivă în ceea ce privește principiile și modul de operare, este cea oferită de *Cooperatives Europe*, unde întreprinderile cooperative sunt definite ca fiind *înființate cu dublul scop de a obține succes economic și de a răspunde obiectivelor sociale*. Cooperativele au apărut odată cu procesul de industrializare, pentru a răspunde provocărilor ocupării forței de muncă și nevoilor economice și sociale ale indivizilor și grupurilor care erau nemulțumite de noua piață a muncii și alegeau moduri alternative de angajare și asociere.

În timp ce unele tipuri de cooperative, cum sunt cooperativele agricole, au apărut aproape peste tot, altele țineau mai mult de specificul fiecărei țări, cum sunt cooperativele de consum în Anglia și cooperativele de construcții de locuințe în

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Împreună pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

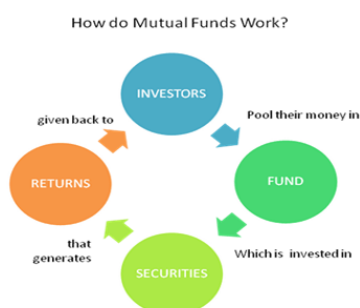
GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Germania, Marea Britanie unde ritmul industrializării a fost mai lent, cum a fost cazul Franței și Italiei, cooperativele de producție ale muncitorilor au fost dezvoltate și promovate în provinciile industrializate. Cu toate că cooperativele puteau beneficia de anumite aranjamente negociate cu statul, în marea majoritate trebuiau să facă față concurenței. În general, consecința logică a fost de a concentra mijloacele de producție, ceea ce a stimulat specializarea cooperativelor în activități majore legate de identitatea membrilor acestora.

În Uniunea Europeană, cooperativele sunt bine stabilite în fiecare domeniu al activității economice, întrucât principiile cooperativelor pot fi aplicate oricărei forme de activitate economică. Ele pot fi înființate de persoane individuale, iar dimensiunea lor poate varia de la mici întreprinderi (de exemplu, un magazin) la unități mari și complexe.

Principalele tipuri de cooperative care operează în UE sunt cele: agricole, de intermediere financiară (bănci, asigurări), vânzări cu amănuntul, construcții de locuințe, muncitorești (meșteșugari, comercianți, agricultori etc.); alte tipuri semnificative sunt cooperativele de consum, farmaceutice, de producție, sociale, ale femeilor, de pescuit, de sănătate, educație, uniuni de credit, bănci, turism, iar în Spania există și societăți muncitorești, entități speciale muncitorești, companii de inserție a muncitorilor și altele.

2. Organizațiile mutuale

La începutul secolului 19, în Europa, au fost lansate numeroase inițiative pentru a răspunde prin solidaritate problemelor create de neputința de a munci, boală și vârstă înaintată, adunând la un loc membrii unei profesii, industriei sau zone geografice. Considerate ca instrumente pentru emanciparea muncitorilor de către socialiști, ca bariere împotriva neliniștilor sociale de către liberali și conservatori, aceste organizații mutuale au fost tolerate și controlate de guvern, așa cum s-a întâmplat în Belgia și Franța la

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

mijlocul secolului trecut. Riscul inerent al beneficiilor oferite de organizațiile mutuale putea fi administrat mai bine față de bănci, mulțumită participării unui număr mare de membri din întreaga țară, dar și sprijinului acordat de tehnicile statistice. Securitatea sistemului a fost asigurată prin instituirea unor scheme de asigurare obligatorie (boală, bătrânețe). Natura activităților economice implicate a creat după al doilea război mondial o dependență de sisteme de securitate socială, societățile mutuale devenind organizații de protecție socială complementare schemelor obligatorii. De asemenea, acestea au devenit subiect al unor standarde stabilite de stat pentru a suplimenta transferurile sociale, chiar dacă aceasta a însemnat alterarea principiului participării voluntare pentru a putea oferi un sprijin contingent și complementar. În Danemarca, Spania, Franța și Italia, societățile mutual au unit activitățile de asigurări de sănătate cu cele de administrare a asistenței medicale și cu instituțiile de asistență socială.

Conceptul de societate mutuală larg utilizat este următorul: o asociație autonomă de persoane (entități juridice sau persoane fizice) unite în mod voluntar pentru scopul principal de a-și satisface nevoile comune de asigurare (viață și nonviață), grijă și îngrijire, sănătate și bănci, care au activități supuse competiției. Aceasta operează în conformitate cu principiul solidarității între membrii care participă la conducerea afacerii și răspunde principiilor absenței acțiunilor, libertății de afiliere, existenței unor obiective care nu țin exclusiv de obținerea de profit, solidarității, democrației și independenței (CIRIEC, 2007, 24-25).

O definiție a societăților mutuale, așa cum a fost dată de Association Internationale de la Mutualité (AIM), suplimentează definiția anterioară: societățile mutuale grupate în cadrul AIM sunt grupări de persoane cu obiective de bunăstare socială și fără motiv de profit, al căror scop este de a asigura

protecție împotriva consecințelor diferitelor riscuri sociale pentru membrii lor și familiile

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

acestora. Acestea furnizează în general acoperire pentru bunăstarea socială și acces la servicii sociale finanțate pe baza solidarității, al căror scop este definit în mod democratic de către membri. Societatea mutuală funcționează în mod esențial în conformitate cu principiul administrării autonome, absenței acțiunilor și independenței de autoritățile publice. Deși societățile mutuale trebuie să se conformeze legislației naționale, fiind deci subiect al supravegherii de către aceste autorități, controlul democratic al funcționării lor este exercitat în primul rând prin organele lor statutare. Autonomia și structura lor democrată sunt garanția dinamismului și a adaptării constante a serviciilor lor pentru a răspunde nevoilor efective.

În funcție de activitatea lor principală și de tipul de risc pentru care asigură, societățile mutuale se împart în două mari clase sau categorii. Un grup include societățile mutuale de tip provident. Activitatea lor constă în principal în acoperirea riscurilor de sănătate și bunăstare socială ale persoanelor individuale. Al doilea grup este format de companiile mutual de asigurări (CIRIEC, 2007, 24).

3. Fundațiile și asociațiile

A. Asociațiile au fost strâns legate de diferite state ale bunăstării, corespunzând cu cele trei modele de regimuri ale statului bunăstării Nidentificate de Esping-Andersen (1990). Primul model, care corespunde sistemelor social-democratice din țările scandinave, cum sunt Suedia și Danemarca, cu o largă sprijinire pe stat ca organizator al societății, consideră serviciile sociale ca o „colectivizare a nevoilor” (Leira, 1992), acordând prioritate integrării sociale și egalității de gen. În acest cadru, rolul asociațiilor a fost acela de a exercita presiune socială pentru a da glas cererilor, acestea mobilizând rețele pentru exercitarea de presiuni, astfel încât beneficiile să fie furnizate în cadrul serviciilor publice.

În a doua configurație, care corespunde sistemului liberal și celui dual, serviciile lipsesc în mare parte. Sub sistemul liberal al statului bunăstării caracteristic Marii Britanii,

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR DISABILAȚATE
SUD MUNTENIA

intervenția guvernului este concentrată pe cele mai dezavantajate sectoare ale populației. Neutralitatea în domeniul furnizării de servicii a fost menținută. Corolarul acestuia este lipsa grijii față de copil, ceea ce face ca o mare parte dintre femei să fie nevoite să lucreze numai cu program redus (Lewis, 1992). Un număr insuficient de servicii nonpiață reglementate de guvern este, de asemenea, caracteristic sistemelor duale specifice sudului Europei, exemplificate prin Spania, Italia și Portugalia. Concentrate pe transferul de bani, asemenea sisteme eschivează serviciile și dau protecție unor oameni care sunt bine integrați pe piața muncii, pe seama celor prinși în slujbe nesigure sau în economia informală; aici, „accesul la drepturi nu este nici universal și nici egal, ci operează pe baza cunoștințelor personale, privilegiului și patronajului” (Ferrara, 1996).

În ambele configurații de mai sus, rolul asociațiilor ca producători de bunuri sau servicii este foarte limitat, dar din motive diferite: în modul universalist, crearea de multe servicii noi cu sarcinile care erau îndeplinite anterior de sectorul particular este trecută pe seama guvernului; în modelul liberal și în cel dual, există o externalizare slabă a serviciilor, care sunt menținute în sectorul particular, sarcinile rămânând în cea mai mare parte îndeplinite de femei. În această privință, a treia configurație corespunde unui sistem corporatist. În contrast cu celelalte două, această configurație asigură asociațiilor un rol major ca furnizori de servicii. Reglementări ierarhice guvernează relațiile dintre asociații și guvern, serviciile asociative fiind considerate o parte integrantă a politicilor sociale finanțate prin taxe sau contribuții de asigurare socială. Statul stabilește regulile pentru modul în care serviciile sunt furnizate și pentru ocupațiile remunerate care furnizează aceste servicii. Dacă regulile sunt respectate, finanțarea este asigurată prin redistribuire. În Germania, Austria, Franța și Belgia, asociațiile au fost pionieri ai serviciilor sociale, identificând cerințele sociale care apăreau și care erau după aceea menținute în sectorul asociativ, chiar dacă sub controlul statului. Reglementarea de către stat a adus asociațiile mai aproape de guvern și le-a sugerat formarea de federații mari la nivel de țară (afiliate partidelor politice, bisericilor, Crucii

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNTA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Roșii și organizații nealiniat în Germania, laice și catolice în Franța, socialiste și creștine în Belgia).

În practică, acest subgrup include la un loc toate celelalte forme de libertate individuală de asociere cu scopul de a produce bunuri sau servicii, dar al căror scop primar nu este obținerea de profit. Nu este nicio surpriză că și aceste forme au o mare varietate de nume. Între denumiri găsim organizații și asociații fără profit, organizații voluntare și organizații neguvernamentale. Mai mult, fundații și organizații specifice țărilor, cum sunt organizațiile caritabile în Anglia, sunt adeseori asociate acestei categorii. Asociațiile sunt actori social-economici. Asociațiile împărtășesc valorile democrației, primatul individului și al obiectivelor sociale față de capital și sunt dedicate membrilor lor și interesului general. De aceea, se disting de întreprinderile comerciale prin faptul că nu activează pentru profit, scopul lor fiind acela de a contribui la interesul general. Asociațiile sunt un loc pentru exprimare și informare. Ele joacă diferite roluri în societate, cum sunt furnizarea de servicii, activități militante, asistență, integrare și pregătire. Ele răspund nevoii exprimate la toate nivelurile mulțumită rolului lor de actori sociali; sunt parteneri în definirea, implementarea și urmărirea politicilor publice și parteneri ai autorităților publice în misiunea lor de a asigura servicii de interes general.

Astfel, asociațiile își asumă un rol social și sunt implicate în dezvoltarea de acțiuni colective, de dezvoltare locală, de dezvoltare durabilă pentru oameni, asigurând o adevărată productivitate socială. Asociațiile sunt jucători importanți în dezvoltarea Uniunii Europene și niciun progres nu poate fi înregistrat fără construirea unui proiect social și politic pentru Europa fără participarea cetățenilor ei și a actorilor sociali. Asociațiile, între care organizațiile neguvernamentale (ONG), sunt cele mai cunoscute forme de organizare, includ organizații caritabile, organizații de ajutor, sindicate, societăți profesionale sau academice, asociații ale consumatorilor, partide politice, biserici sau societăți religioase, abordând aspecte culturale, recreaționale, educaționale, cetățenești, sociale și îngrijirea sănătății, de mediu, cluburi sportive, care reunesc un număr mare de organizații cu milioane de membri individuali. Aceste asociații se

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

bazează în foarte mare măsură pe voluntari, în timp ce subsectorul piață al economiei sociale (cooperativele, societățile mutuale și companiile similare) practic nu are voluntari, cu excepția întreprinderilor sociale (CIRIEC, 2007)

B. Fundațiile,

în întreaga Europă, primesc din ce în ce mai multă atenție și capătă un rol mai central atât în discuțiile politice asupra viitorului problemelor economice, sociale și de mediu, cât și în domeniul cercetării și inovării, între altele, întrucât încearcă să îmbunătățească condițiile de viață și calitatea vieții publicului general și a unor persoane specifice dezavantajate. Este greu de dat o definiție generică a „fundației” pentru întreaga Europă din cauza multelor limbi și culturi din Europa și a mediilor juridice/ fiscale diferite de la o țară la alta. Astfel, britanicii se referă mai ales la *trust*, olandezii la *stichting*, finlandezii la *saatio*, francezii la *fondation*, germanii la *stiftung*, italienii la *fondazione*, spaniolii la *fundación*, suedezii la *stiftelse* etc. Cu toate acestea, există în Europa un concept acceptat și înțeles în mod general despre fundații. Acestea *acționează pentru beneficiul public, sunt bazate pe active și conduse de un scop. Nu au membri sau acționari și sunt organizații nonprofit constituite separat. Fundațiile se concentrează pe domenii care merg de la mediu, servicii sociale, sănătate și educație, până la știință, cercetare, artă și cultură. Fiecare are o sursă de venit sigură și de încredere, care le permite să planifice și să execute activități pe un termen mai lung decât multe alte instituții, cum sunt guvernele sau companiile. O autodefiniție a fundațiilor, ca cea dată de European Foundation Centre (EFC), suplimentează definiția de mai sus:*

- Sunt organisme nonprofit constituite separat, care au propria sursă de venit, de obicei, dar nu exclusiv de la înființare.
- Au propriul comitet de conducere.
- Folosesc resursele lor financiare pentru scopuri educaționale, de sănătate, sociale, orientate spre cercetare, culturale sau de altă natură, spre beneficiul public, fie prin acordarea de ajutor financiar unor terțe părți, fie prin derularea propriilor programe și proiecte.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Fundațiile constituie o parte importantă a comunității independente de finanțare, fiind o sursă valoroasă de venit pentru asociații și/sau ele operează programe și servicii-cheie în beneficiul publicului într-o varietate de domenii. Domeniul de activitate al fundațiilor este strâns legat de tipul acestora.

4. Întreprinderile sociale

Termenul de întreprindere socială este de origine americană și desemnează organizațiile nonprofit care s-au îndepărtat de formele tradiționale de venit cum sunt ajutoarele financiare, îndreptându-se spre abordări mai aproape de domeniul afacerilor pentru a obține venituri. Există numeroase definiții referitoare la întreprinderile sociale care reflectă atât înțelegerea

teoretică, cât și pe cea instituțională a acestora. Poate că una dintre cele mai potrivite definiții este cea propusă de European Research Network (EMES) (www.emes.net), care a sugerat un set de criterii comune economice și sociale pentru identificarea organizațiilor ce pot fi denumite "întreprinderi sociale" (DIESIS, 2008, 9).

Raportul CIRIEC a încercat să delimiteze componentele din diversitatea economiei sociale în țările UE-25 folosind experți naționali analogi. Rezultatul a fost identificarea unei diversități semnificative referitoare la conceptul și nivelurile de recunoaștere a economiei sociale, de unde și varietatea de forme instituționale, fiind concluzionate următoarele:

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI ÎN ÎNDRĂGĂȘIREA
SUD MUNTENIA

1. Există concepte divergente asupra situației economiei sociale chiar și în fiecare țară, cu mențiunea că numai în Franța și Spania există o recunoaștere oficială a economiei sociale.
2. Cooperativele, societățile mutuale, asociațiile și fundațiile sunt mai răspândite în grupul de țări unde exact conceptul de economie socială este cel mai acceptat, cu excepția Irlandei și Finlandei din cadrul vechii UE-15.
3. Cooperativele, mai ales, societățile mutuale, asociațiile și fundațiile pot fi considerate ca fiind elementele „centrale” ale economiei sociale.
4. Există diferențe semnificative referitoare la răspândirea componentelor economiei sociale între vechile țări UE-15 și noile state membre UE, fost comuniste.

Diferența fundamentală se referă la numărul foarte scăzut de societăți mutuale (cum sunt societățile prietenești) din sfera economiei sociale, explicat prin nivelul foarte scăzut de recunoaștere chiar a conceptului de economie socială, lipsind un cadru legal pentru înființarea societăților mutuale în aceste țări. Aproape jumătate din noile state membre au componentele de asociații și fundații.

4.1. Instituții europene

A. Parlamentul European a recunoscut importanța economiei sociale la nivel european prin crearea **Intergrupului pentru Economia Socială** în 1990.11 Intergrupul pentru Economie Socială este o platformă pentru schimburile dintre membrii Parlamentului European (MPE) și membrii societății civile. Reprezentanți ai cooperativelor, societăților mutuale, asociațiilor și fundațiilor împreună cu reprezentanți ai societății civile și angajați iau parte la întâlniri. În ultima sesiune a Parlamentului în intergrup au participat 43 MPE. Intergrupul pentru Economie Socială joacă un rol semnificativ în procesul democratic al UE, membrii intergrupului cerând elaborarea unui raport propriu asupra economiei sociale în cadrul Parlamentului European. Cererea a fost acceptată în 2008. Raportul realizat fost adoptat cu aproape 80% din voturi „pentru”

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Împreună pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

în cadrul ședinței plenare din 19 februarie 2009. Principalele recomandări ale intergrupului pentru viitoarele președinții europene sunt:

- să aprobe statutele europene ale asociațiilor, societăților mutuale și fundațiilor;
- să introducă serviciile sociale de interes general în dezbaterile europene și să recunoască specificitatea interesului general al acestor servicii în noul tratat;
- să recunoască contribuția economiei sociale la modelul social european.

B. Comisia Europeană

Directoratul general întreprinderi și industrie are ca principală responsabilitate componenta legislativă pentru sectorul economiei sociale, iar Unitatea pentru întreprinderile mici și mijlocii are responsabilitate operațională.

Directoratul general pentru ocupare, afaceri sociale și șanse egale joacă un rol-cheie în promovarea unei interacțiuni pozitive între politicile economice, sociale și de ocupare, întrucât economia socială și mai ales întreprinderile sociale sunt un actor principal al politicilor ocupaționale și de incluziune.

4.2. Forme asociative europene

Cel mai important corp consultativ al Uniunii Europene cu reprezentanții economiei sociale este **Comitetul Social și Economic European (European Economic and Social Committee - EESC)** aflat în categoria economiei sociale (Grupul III)¹³. Cei 344 de membri ai EESC provin din grupuri de interes economic și social din Europa și se asigură că Comitetul este capabil să exprime deplin preocupările diferitelor organizații sociale, ocupaționale, economice și culturale care alcătuiesc societatea civilă. Membrii sunt desemnați de guvernele naționale și numiți de Consiliul Uniunii Europene pentru un mandat de 4 ani, ce poate fi reînnoit. Următoarea reînnoire va avea loc în octombrie

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

2010. Ei aparțin uneia dintre următoarele trei grupe: angajatori (Grupa I), salariați (Grupa II) și interese diferite (Grupa III).¹⁴ În plus, în ultimii ani, EESC a publicat mai multe opinii despre economia socială și componentele acesteia.

Categoria economie socială a EESC: Trăsătura singulară care întărește unitatea grupei III este domeniul larg de categorii reprezentate în această grupă: membrii săi provin din cadrul organizațiilor fermierilor, din micile afaceri, sectorul meșteșugăresc, profesioniști, asociații cooperatiste și nonprofit, organizațiile consumatorilor, organizații de mediu, asociații care reprezintă familia, persoane cu dizabilități, comunitatea științifică și cea academică și organizațiile neguvernamentale. Categoria economie socială reunește 39 de membri (38 din grupa III și 1 din grupa I) din cooperative, societăți mutuale, asociații, fundații și ONG-uri sociale. Purtătorul lor de cuvânt este în prezent Miguel Ángel Cabra de Luna. Categoria economie socială din grupa III reprezintă o proporție semnificativă din societatea civilă și, împreună cu membrii celorlalte categorii, lucrează pentru o Europă mai democratică, mai socială și mai competitivă.

4.3. Structuri naționale cu competențe în domeniul economiei sociale

Multe state din Uniunea Europeană au o structură la nivel central ce are în mod explicit responsabilități în domeniul economiei sociale și, în consecință, un titlu ce se referă la sectorul social. Fără a avea ca obiectiv crearea unui domeniu limitativ în cadrul problemelor societale, rolul acestor structuri este de a se recunoaște importanța domeniului și de a se stabili prioritățile de promovat și monitorizat la nivelul agendei publice. În acest sens, asigurarea vizibilității și imaginii sociopolitice sunt asigurate prin funcțiile de informare și coordonare specifice unei structuri instituționalizate. În Europa, acest tip de structură publică se regăsește în unele cazuri în forme interministeriale: Franța – Ministerul Tineretului, Sportului și Asociațiilor, precum și Delegația Interministerială pentru Inovare Socială și Economie Socială; Belgia – Secretariatul de Stat pentru Dezvoltare Sustenabilă și Economie Socială s-a transformat în Secretariatul

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

de Stat pentru Economie Plurală; Spania – Institutul Național pentru Promovarea Economiei Sociale. Existența acestor structuri publice depinde în mare măsură de schimbările și evoluțiile în planul politicilor guvernamentale din țările respective (CIRIEC, 2007, 73). În *tabelul nr. 13* sunt prezentate structurile administrației publice ce coordonează domeniul economiei sociale (date referitoare la anul 2006).

Existența unei autorități în cadrul administrației centrale cu responsabilități în gestionarea domeniului economiei sociale nu reprezintă o condiție necesară în activarea structurilor specifice acestuia, considerându-se că primele nuclee sunt cele care se referă la combaterea sărăciei și marginalizării sociale. În acest sens, se constată că în unele noi state membre s-au dezvoltat inițiative specifice economiei sociale înaintea instituționalizării unor structuri la nivel guvernamental (Chaves și Monzon, 2000).

4.4. Universități/centre de cercetare și pregătire

Politicile de diseminare, pregătire și cercetare în domeniul economiei sociale au ca scop atât asigurarea vizibilității și receptivității sociale, cât și dezvoltarea competențelor în materie de pregătire și cercetare în beneficiul sectorului ca întreg. În acest sens, se reliefează canale stabile de suport pentru pregătire și cercetare în câteva state din Uniunea Europeană, cum ar fi Suedia, Portugalia, Italia, Spania și Franța (CIRIEC International, EMES

5.1. Măsuri de suport și finanțare a economiei sociale în Uniunea Europeană

Specificitatea organizațiilor economiei sociale este bazată pe anumite caracteristici, valori și reguli structurate în jurul metodei democratice de luare a deciziilor și modului în care profitul și surplusul se distribuie. Cu toate acestea, modul de operare specific nu este neutru: utilizarea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

formelor legale de economie socială oferă ocazia grupurilor și agenților economici în a se finanța cu costuri relativ mai ridicate în operare față de alte forme de companii private. Cheltuielile determinate de trăsăturile specifice economiei sociale răspund internalizării costurilor lor sociale, care sunt legate de procesul democratic de luare a deciziilor, metoda de distribuire și natura serviciilor și bunurilor produse, orientate prioritar către interesul general și/sau social, comparativ cu externalizarea costurilor de către companiile private orientate către generarea profitului. Aceste costuri pot să apară în forme diferite, cum ar fi restricțiile în modalitatea în care surplusul și rezervele sunt planificate, existența anumitor structuri de control și audit pe care anumite organizații trebuie să le dețină (cum ar fi cooperativele din Germania și Austria), limitări în realizarea unor proiecte economice mari (cum ar fi cazul Italiei – Statutul asociativ), un număr minim de membri sau capital minim prestabilit etc. În consecință, bazându-se pe analizele cost-beneficiu, prin care se evaluează posibilitățile, avantajele și dezavantajele, membrii și grupările fondatoare pot fi în situația descurajantă de a adopta anumite forme legale în defavoarea altora (economii se referă la „economia alegerii” între diferitele alternative de status legal). Aceste economii ale alegerii sunt reliefate în special în perioadele schimbării legislației: un caz paradigmatic în acest sens s-a înregistrat în Spania cu referire la companiile de muncă (sociedades laborales), care au parcurs un proces amplu de modificări legislative încă de la începutul anilor 1980, cu consecințe majore în termeni de creare și adaptare a societăților sociale, în special a cooperativelor lucrătorilor. Importanța în creștere a structurilor economiei sociale este recunoscută de către autoritățile naționale și Comisia Europeană, sens în care, într-un studiu recent, s-au identificat 82 de măsuri de suport în 31 de țări europene, grupate în cinci mari categorii (Heckl, 2007, 3):

- **Dispoziții legale** (21 de măsuri analizate): multe țări au scutiri de taxe sau privilegii în taxare pentru organizații nonprofit sau asociații. De asemenea, se identifică dispoziții legale ce constituie precondiții pentru dezvoltarea viitoare a sectorului întreprinderilor sociale, de cele mai multe ori vizând retragerea sectorului public ca furnizor de servicii sociale.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

- **Suport financiar** (26 de măsuri analizate): suport direct în formă de subvenții sau granturi, dar și sprijin financiar indirect, de cele mai multe în forma subvențiilor salariale pentru întreprinderile sociale active în domeniul integrării pe piața forței de muncă.
- **Suport în afaceri** (13 măsuri analizate): suportul se ierarhizează de la furnizarea de incubatoare de afaceri la consultanță, de la probleme financiare la oferirea de servicii. De asemenea, se identifică serviciile de suport pentru afaceri și măsurile variate de pregătire pentru viitorii antreprenori sau manageri din sectorul social antreprenorial, precum și serviciile privind furnizarea de informații și cunoștințe în acest domeniu.
- **Măsuri pentru îmbunătățirea cooperării** (8 măsuri analizate): se disting măsuri ce vizează cooperarea pe verticală (cooperarea între autoritățile publice și sectorul întreprinderilor sociale) și pe **EQUAL** (8 măsuri analizate): un important impuls a fost asigurat prin proiecte orientate către formele economiei sociale. Principiul parteneriatului ce necesită capacitarea partenerilor relevanți a rezultat în cooperarea dintre autoritățile publice și antreprenorii sociali.

În anumite țări au fost reliefate alte tipuri de suport (6 măsuri analizate), cum ar fi, de exemplu, inițiative ale administrației centrale privind programe generale ale politicii active a pieței forței de muncă sau politici de incluziune socială ce au submăsuri specifice promovării sectorului economiei sociale.

Din perspectiva garantării oportunităților egale între diferitele tipuri de organizații și dat fiind faptul că situațiile inegale necesită diferențieri în tratament, cadrul juridic legal ar trebui să instituie măsuri pentru evitarea dificultăților operaționale derivate din statul legal, precum și pentru renunțarea la opțiuni falimentare. Aceste măsuri pot fi garantate dacă se aplică diferite forme de taxare. În același timp, în procesul de elaborare a acestor măsuri ar trebui să se creeze un mecanism adecvat pentru prevenirea situației când anumiți agenți economici se comportă oportunist și primesc numai avantaje din compensațiile adoptării acestor forme fără a sprijini întregul demers cu propriile costuri.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

În majoritatea țărilor vestice ale Uniunii Europene, cele patru mari forme legale ale economiei sociale se bucură de un tratament specific de impozitare (*tabelul nr. 14*). Asemenea măsuri sunt mult mai abundente pentru asociații și fundații, pe terenul fertil al naturii lor nonprofit și al modului în care sunt repartizate resursele și surplusul, ceea ce oferă prioritate activităților de interes social și/sau general. Măsurile luate pentru impozitare în perioada recentă au fost întărite în anumite state, cum ar fi Spania (sistemul de impozitare a organizațiilor nonprofit prin Legea 43/2002), Italia (Legea 460/1997 privind ONLUS sau organizațiile nonprofit de utilitate socială) și Germania (Legea codului social - Sozialgesetzbuch - ce guvernează organizațiile nonprofit). În ceea ce privește cooperativele, în multe țări ce au un sistem special de impozitare, acesta nu se aplică în întregime la aceste forme ale economiei sociale: în Irlanda se aplică numai uniunilor de credit și în Grecia se referă numai la cooperativele agricole.

O tendință predominantă de erodare a regimului de impozitare se profilează nu numai în anumite state, dar și la nivelul Uniunii Europene se evidențiază un proces de diluare a acestor măsuri. În timp ce în anumite țări, cum ar fi Portugalia, Polonia și Italia, se consolidează regimurile speciale de impozitare prin recunoașterea rolului specific al economiei sociale, în alte țări se manifestă o reducere a tratamentului de impozitare a beneficiilor structurilor economiei sociale. Schimbările din domeniul legislativ privind cooperativele din diferite state nu sunt conectate acestei tendințe, încercându-se chiar o reducere a restricțiilor impuse de principiile cooperatiste. Aceste schimbări sunt următoarele: reducerea numărului minim de persoane necesar pentru a înființa o cooperativă; posibilitatea de a oferi anumitor membri dreptul de a exprima mai mult de un vot; extinderea limitelor activităților și a posibilităților de a relaționa cu persoane ce nu sunt membri ai organizației; posibilitatea de a stabili limite specifice, care reprezintă riscul sau datoria de capital; permisiunea părților terțe de a participa la distribuirea capitalului și permiterea transformării cooperativelor în companii pe acțiuni. Dincolo de motivele ce determină continuarea schimbărilor în legislația cooperativelor, cum ar fi argumentele economice privind creșterea și îmbunătățirea competitivității, în procesul

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR DISABILITATE
SUD MUNTENIA

de adoptare a acestor măsuri se iau în calcul costuri cât mai mici de operare în cadrul acestor instituții și, în consecință, o nevoie mai mică pentru tratament special, incluzând politici și măsuri de taxare compensatorii.

Linii directe integrate pentru creștere economică și locuri de muncă de la Lisabona (2005-2008) încurajează extinderea serviciilor sociale și a economiei sociale în contextul Strategiei de la Lisabona care urmărește creșterea ratei de participare a forței de muncă în UE până la 70%, parțial prin implicarea persoanelor care se confruntă cu dezavantaje pe piața muncii. În acest context, un număr mare de proiecte au fost finanțate prin inițiativa EQUAL a Fondului Social European (European Social Fund -ESF), pentru dezvoltarea rolului întreprinderilor sociale în lupta împotriva excluderii și pentru promovarea ocupării, creării de locuri de muncă și pentru integrare socială. Întrucât programul EQUAL s-a încheiat acum, Fondul European pentru Dezvoltare Regională (European Regional Development Fund - ERDF) și Fondul Social European au intervenit în multe țări pentru a sprijini organizațiile din economia socială/al treilea sector. EQUAL a fost proiectat pentru promovarea de noi mijloace de combatere a tuturor formelor de discriminare și inegalitate referitoare la piața muncii, prin cooperare transnațională. Tema 2D, în cadrul pilonului antreprenoriatului, a urmărit să întărească economia socială (al treilea sector), mai ales serviciile de interes pentru comunitate, cu accent pe îmbunătățirea calității locurilor de muncă (DIESIS 2008, 11-12). EQUAL a fost diferit de programele principale ale Fondului Social European prin funcția sa de laborator (principiul inovării) și prin accentul pe cooperarea activă între statele membre. Pe parcursul a 6 ani, un buget total de 600 milioane € (bugetul mediu pe DP 1.3 milioane €) a finanțat 424 de parteneriate de dezvoltare (Development Partnerships - DP) pe teme de economie socială. Mai multe proiecte de economie socială au fost finanțate și sub alte teme (șanse egale, crearea de locuri de muncă etc.). Pentru a putea beneficia de experiențe concrete și transferabile, pentru schimbul de politici și practici între proiectele EQUAL, Comisia a organizat câteva grupuri tematice europene (European Thematic Groups - ETG).

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

PROGRESS (2007-2013), programul Comunității pentru ocupare și solidaritate socială¹⁵, sprijină financiar implementarea obiectivelor și scopurilor Uniunii Europene în domeniile ocupării și afacerilor sociale, mai ales pe cele ale Strategiei de la Lisabona. Economia socială este un aspect transversal în multe din aceste teme. Cu toate acestea, PROGRESS nu este sub nicio formă un înlocuitor pentru EQUAL și este clar că nu va finanța acțiuni sau proiecte pilot, ci numai cercetare, creșterea conștientizării și activității creatoare de standarde la nivelul UE. Cu toate acestea, principiile EQUAL au devenit parte integrantă din noile programe ale ESF (2007-2013). Este de datoria statelor membre să identifice cele mai potrivite aranjamente de implementare. În ceea ce privește economia socială, se pare că finanțarea acesteia va diferi în funcție de rolurile și recunoașterea câștigată în fiecare țară. De aceea, așa cum deja s-a întâmplat cu ESF, unele țări vor asigura resurse pentru „economia socială” ca întreg, în timp ce altele vor aborda grupuri-țintă (persoane cu dizabilități, șomeri etc.) și activități (pregătire, crearea de locuri de muncă etc.) specifice sau vor folosi termeni similari, dar numai parțial echivalenți (al treilea sector, nonprofit etc.).

În teorie, economia socială poate accesa toate programele generale de finanțare din bugetele principale ale Comisiei. În practică, cele mai folosite programe sunt cele administrate de Directoratul General pentru Ocupare (șanse egale, incluziune socială, dialogul social etc.) și cele din domeniul educației și pregătirii (Leonardo da Vinci, Grundvig etc.), în timp ce programele pentru IMM-uri (întreprinderi mici și mijlocii) și cercetaredezvoltare sunt accesate mai puțin. În cadrul lucrării *Policy and future sources of EU funding for the social economy (Politica și viitoarele surse de finanțare de la UE pentru economia socială)* se consolidează într-un singur document domeniul foarte complex și dispersat al surselor de finanțare de la UE, dar se face și dovada unei foarte bune înțelegeri atât a acestora, cât și a complexității lor în relație cu organizațiile din economia socială.¹⁶ De asemenea, se analizează finanțarea viitoare și potențială din partea UE îndreptată spre sau relevantă pentru sectorul economiei sociale, făcând această analiză în contextul Cadrului financiar multianual 2007-2013, ceea ce creează diferite surse de finanțare potențială în conformitate cu noile priorități politice. Lucrarea

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Începe cu discutarea conceptelor la nivelul statelor membre UE și subliniază dificultățile conceptuale în delimitarea clară a ceea ce înseamnă acestea și deci pentru ce tipuri de surse și programe de finanțare sunt eligibile sau neeligibile. În acest scop, este bine să revenim la lucrarea *Economia socială în Uniunea Europeană* pentru reîmprospătarea definițiilor conceptuale ale diferitelor sectoare ale economiei sociale. Referitor la finanțarea organizațiilor economiei sociale, dificultățile conceptuale ale economiei sociale și organizațiilor nonprofit în gândirea și politica Comisiei Europene sunt reflectate în disponibilitatea finanțării și în criteriile de eligibilitate, așa cum se explică: *“În mod clar, întreprinderile din economia socială, fiind unități fără profit, trebuie să poată solicita sprijin acordat micilor companii și, în funcție de modul în care folosesc profiturile, pot fi, de asemenea, relevante pentru sursele de finanțare a ONG. Această dublă posibilitate reflectă natura „hibridă” a multor organizații din economia socială, dar este greu să știm dacă o organizație cu distribuirea limitată a profitului, de exemplu, cu ceva aranjamente de finanțare bazate în totalitate pe echitate, poate accesa programele pentru care sunt eligibile numai organizațiile nonprofit.*

O prezentare a programelor de finanțare ale Comisiei poate fi găsită și în documentul de la adresa http://ec.europa.eu/contracts_grants/index_en.htm¹⁹, regăsindu-se principalele aspecte de interes: cadrul financiar pentru 2007-2013; alocărilor relevante, perioada acestora, fondurile și programele specifice menționate sub fiecare titlu în cadrul a patru titluri și subtitluri despre „competitivitate și coeziune, dezvoltare durabilă, cetățenie europeană și politică externă”, existând accente specifice pe munca transnațională și IMM-uri; schemele relevante pentru economia socială intră atât în categoria ONG-urilor sau a organizațiilor „nonprofit”, cât și a IMM-urilor, ilustrând atât multele surse de finanțare, cât și potențialul pentru confuzii și dezbateri referitoare la eligibilitatea solicitanților. O altă prezentare a surselor de finanțare și a informațiilor poate fi găsită în baza de date **Welcomeurope**, care poate fi accesată pe tipuri de organizații, politică sau problemă: www.welcomeurope.com. Având în vedere numărul extrem de mare de surse de finanțare identificate în cadrul de finanțare, este imposibil să se identifice în sensul strict al domeniului fiecare sursă de finanțare disponibilă

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

pentru economia socială, dar, pentru a produce informații folositoare, se pot derula diferite etape de documentare a surselor de finanțare:

- explorarea bazei de date *Welcomeurope* împreună cu posibilitățile de finanțare de la UE prezentate pe website Europa;
- accentuarea mai mare a acelor surse de finanțare disponibile pentru organizațiile din economia socială în general, și nu pe domeniile foarte specifice, cum sunt mediul, afacerile rurale, infrafracționalitatea sau drepturile omului;
- finanțarea directă de la Comisie – de exemplu, sprijin pentru inovare;
- finanțarea de la UE prin intermediul guvernelor naționale și regionale, de exemplu, fondurile structurale și de coeziune;
- excluderea achizițiilor;
- excluderea finanțării din ajutor extern, deși acesta este un domeniu unde participă economia socială.

Lucrarea prezintă mai multe tabele folositoare pe program, subprogram, sume disponibile, eligibilitatea solicitanților și comentarii, sens în care, în anexa nr. 1, este redată o versiune prescurtată și combinată a tabelelor pentru a înțelege domeniul și aplicabilitatea finanțării disponibile pentru organizațiile din economia socială.

Alte surse ale finanțării economiei sociale în UE

A. Agenții financiare

Finanțare posibilă relevantă poate fi obținută și de la Banca Europeană de Investiții (European Investment Bank - EIB) și de la Fondul European de Investiții (European Investment Fund - EIF). Banca Europeană de Investiții, www.eib.org, a fost înființată ca bancă de împrumut pe termen lung a UE. Aceasta acordă împrumuturi pentru proiectele care promovează obiectivele UE pentru ariile prioritare: sprijinirea IMM pentru coeziune și convergență; durabilitatea mediului; implementarea inițiativei Innovation 2010;

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

dezvoltarea de rețele transeuropene de transport și energie; energie durabilă, competitivă și sigură. EIB sprijină investițiile făcute de IMM prin aranjamente de credit cu băncile locale intermediare și cu instituțiile financiare. Sprijinul disponibil cel mai des sunt liniile de credit cu băncile locale, capital de risc, garanții ale portofoliului IMM și JEREMIE (Joint European Resources for Micro and Medium Enterprises – resurse europene comune pentru întreprinderile mici și mijlocii). Activitatea Fondului European de Investiții, www.eif.org, se bazează pe două instrumente:

- Instrumentele de capital de risc ale EIF sunt alcătuite din investiții de capital în fonduri de capital de risc și în incubatoare de afaceri care sprijină IMM-urile, mai ales pe cele nou create și orientate către tehnologie.
- Instrumentele de garanție ale EIF reprezintă acordarea de garanții către instituțiile financiare care să acopere creditele acordate IMMurilor.

Fiecare țară și/sau regiune are intermediari EIF care pot fi contactați pentru obținerea criteriilor de eligibilitate și a procedurilor pentru solicitarea de fonduri. Accesul la finanțarea IMM-urilor pe aceste căi ar trebui să fie posibil pentru anumite organizații relevante din economia socială, la fel ca și potențialul pentru sprijinirea pe această cale a unor forme de microcredite pentru zonele locale și/sau pentru intermediarii dîmprumuturi pentru economia socială.

Programul anual de granturi pentru 2010 al Directoratului Întreprinderi și Industrie al Comisiei Europene²¹ este parte din Planul anual de management al Directoratului Întreprinderi și Industrie al Comisiei Europene. Sunt finanțate activități din următoarele domenii: competitivitate, politică industrială, inovare și antreprenoriat; piața internă pentru bunuri și politici sectoriale; spațiu și securitate.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

B. Organisme și mecanisme transnaționale de finanțare

Această secțiune prezintă mai multe organisme transnaționale care asigură fonduri pentru economia socială, inclusiv bănci. *CoopEst – Finanțare pentru inițiativele de economie socială din Europa Centrală și de Est* a fost înființată în octombrie 2005 la Bruxelles, având forma de companie cu răspundere limitată guvernată de legea belgiană, de mai multe instituții financiare active în domeniul economiei sociale din Belgia, Franța, Italia și Polonia, care semnaseră Declarația de la Cracovia din 28 octombrie 2004. A fost lansată în decembrie 2006, printr-un împrumut de obligațiuni de 15 milioane euro. CoopEst este o facilitate financiară care urmărește să inițieze și să promoveze dezvoltarea de cooperative, societăți mutuale, asociații, fundații și întreprinderi sociale (care pot fi cuprinse cu toate sub denumirea de economie socială). Țările-țintă ale CoopEst în Europa Centrală și de Est sunt: Polonia, Ungaria, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Slovacia, Slovenia, Bulgaria, **România**, Croația, Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Macedonia, Muntenegru și Serbia. Crearea CoopEst se bazează pe dovada că accesarea de finanțare (privată și publică) pe termen lung în Europa Centrală și de Est este încă foarte limitată și dificilă pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM), în primul rând din cauza slăbiciunilor structurii lor financiare. De aceea, CoopEst încearcă să furnizeze sprijin financiar pe termen lung sub formă de împrumut subordonat, împrumuturi pe termen lung și garanții pentru proiecte viabile și responsabile din punct de vedere social în țările-țintă, permițându-le să adune mai multe fonduri pentru dezvoltarea activității lor. CoopEst intenționează să intervină prin intermediari financiar locali în țările respective. De aceea, grupul-țintă este reprezentat de instituții financiare existente în Europa Centrală și de Est care au legătură directă sau interese în sectorul economiei sociale și/sau afaceri responsabile social (instituțiile eligibile pot fi cooperative sau bănci comerciale, uniuni de credit, micro instituții financiare).

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Aptitudini interpersonale

- Aptitudinile interpersonale sunt reprezentate de abilitatea de a lucra cu oamenii. Acestea presupun ca managerul să aibă abilitatea de a comunica și de a se înțelege cu grupuri sau cu persoane. Importanța acestor abilități va crește o dată cu trecerea timpului, elementul favorizant fiind avansul din tehnologia informației.

Aptitudini conceptuale

- Aptitudinile conceptuale sunt cele care permit unui manager să analizeze organizația ca un întreg. Acestea depind de capacitatea de abstractizare a managerilor. Ei trebuie să înțeleagă relațiile cauză-efect din organizație și să gândească din punct de vedere strategic.

Aptitudini pentru analiză și diagnoză

- Reprezintă abilitatea managerului de a identifica cel mai apropiat răspuns la o situație dată. El trebuie să definească problema, să descopere cauzele posibile, să analizeze variantele de soluționare, să aleagă varianta optimă, să o implementeze și apoi să monitorizeze rezultatele.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

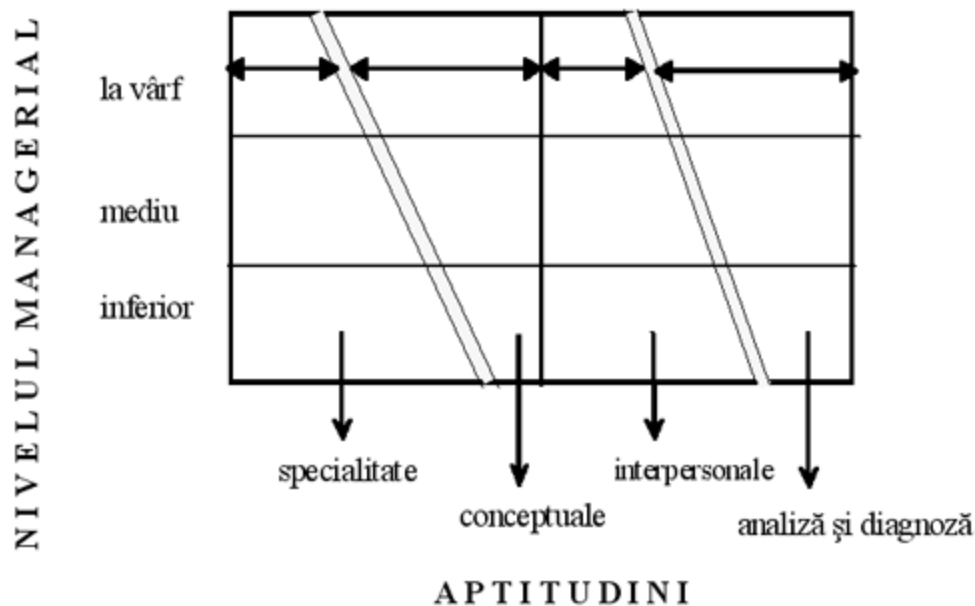

Figura nr. 1 Importanța aptitudinilor manageriale

Sursa : Simionescu A. (coordonator), *Management general*, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 2002, p. 36

Managementul este atât o artă cât și o știință. Aceasta implică utilizarea resurselor umane, tehnice, financiare și informaționale pentru atingerea obiectivelor de afaceri care pot include realizarea de profit, satisfacerea cerințelor clienților sau extinderea ponderii pe piață. Prin manageri, organizațiile servesc nevoile societății, ating obiectivele de afaceri stabilite, conservă cunoștințe și asigură locuri de muncă.

Peter Drucker susține următoarea afirmație care și-a dovedit veridicitatea de-a lungul timpului: "Managementul există pentru organizație. Este servitorul organizației. Orice management care uită acest lucru va provoca doar daune organizației."

Oamenii aduc cu ei la muncă speranțele și visele lor, dar la fel și temerile și frustrările lor. Unii dintre colegii tăi probabil depun un efort mai mare la muncă decât alții, unii nu își execută sarcinile de lucru la fel ca și ceilalți, dar managerul trebuie să îi trateze pe fiecare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

În cazul managerilor de nivel inferior, accentul se pune pe aptitudinile de specialitate, deoarece ei supraveghează direct procesul de producție, și pe aptitudinile interpersonale, ei fiind legătura dintre conducerea firmei și forța de muncă.

Aptitudinile manageriale se dobândesc prin educație formală și prin experiență. Managerii cu cel mai mare succes posedă aptitudini obținute pe ambele căi dar, bineînțeles, mai posedă și o combinație de caracteristici care vor fi prezentate în continuare.

Caracteristicile managerilor de succes

Managerii de succes posedă o combinație de capabilități. Ei trebuie să îmbine realizarea obiectivelor firmei cu dorințele angajaților pentru satisfacția muncii. Dintre caracteristicile managerilor de succes pot fi amintite:

- Utilizarea unei comunicări eficiente:
 - ghid pentru angajați;
 - caută opinii, informații și utilizează feedback-ul;
 - deprinderi pentru comunicare absolut necesare;
- Utilizarea eficientă a timpului de muncă:
 - întrucât timpul de muncă este limitat, este indispensabilă programarea sa;
- Abilități în procesul de luare a deciziei:
 - utilizarea la maximum a informației disponibile;
 - identificarea alternativelor;
 - analiză critică;
 - predispoziție spre risc;
 - monitorizarea acțiunilor;
- Utilizarea unei atitudini pozitive:
 - entuziasmul este contagios;
 - încurajarea subordonaților cu deviza "și tu poți s-o faci";
- Flexibilitate:

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Împreună pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

- adaptarea rapidă la circumstanțe;
- răspuns rapid la provocările concurenței;
- într-o perioadă scurtă de timp trebuie:
- să răspundă unei reclamații;
- să conducă o ședință;
- să aplice o sancțiune;

• Furnizor al leadership-ului:

• Adept al perfecționării continue deoarece:

- mediul de afaceri este în continuă mișcare;
- apar noi avansuri în tehnologie;
- apar noi produse sau servicii;
- Inițiator al calității:
- calitatea bunurilor și serviciilor este esențială pentru succesul firmei;
- Aprecierea muncii subordonaților:
- valorificarea diversității forței de muncă;
- recunoașterea rolului resursei umane.

Managerii sunt interesați de performanțele firmelor pe care le conduc. Alte preocupări ale managerilor privesc promovarea satisfacției la locul de muncă, creșterea productivității și a calității pentru produsele sau serviciile pe care firma le oferă consumatorilor. Este foarte important pentru toți angajații unei firme să înțeleagă că și ei pot și trebuie să contribuie direct la realizarea acestor deziderate.

Managerii sunt responsabili pentru munca cu alte persoane și, prin acestea, influențează oamenii și sistemele într-un mediu schimbător. Unii manageri sunt și lideri și vizionari, calități care devin necesare atunci când managerii ocupă un rol central și decident în cadrul unei organizații.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

CAPITOLUL 9 STUDII DE CAZ

STUDIU DE CAZ

Economia socială are trăsături care diferă mult de la țară la țară, în funcție de tipul de activitate, modelele culturale, tipul de

legislație în vigoare, cadrul juridic, tradițiile asociative și formele organizaționale predominante, dar și în conformitate cu nevoile care se manifestă în fiecare context social și cu caracteristicile acestor nevoi. Astfel, se consideră că în Europa există cinci modele sociale principale de economie socială:

a. Modelul anglo-saxon

Abordarea anglo-saxonă a economiei sociale se bazează pe conceptul de organizații nonprofit. Acest model diferențiază întreprinderile sociale de sectorul privat; pe baza sprijinului voluntar și a beneficiarilor de a se concentra asupra zonelor dezavantajate sau asupra grupurilor vulnerabile, activitatea implică în mod frecvent dezvoltarea comunității sub forma resurselor financiare și umane.

În Marea Britanie a secolului nouăsprezece, conceptul de organizații caritabile era legat de dezbaterile referitoare la cetățenie; caritatea era un principiu social, un component esențial al unei societăți democratice care spera să o reglementeze prin stabilirea de obiective sociale și prin dedicația voluntară altruistă. Obiectivul guvernării Angliei victoriene era „de a asigura un cadru de reguli și directive care să permită societății să se administreze singură în mare măsură”. Drept rezultat, asociațiile și activitățile lor caritabile nu erau finanțate de guvern, ci se desfășurau cu un grad ridicat de autonomie;

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

În același timp ele au întărit legăturile cooperativelor cu autoritățile responsabile cu legislația asupra sărăciei. În plus, o mare parte din beneficiile securității sociale era finanțată și administrată local, cu un grad limitat de asistență guvernamentală, dând naștere la o mulțime de „instituții care acționau ca intermediari” între stat și cetățeni, fiind în același timp și „o parte integrantă a statului” (Lewis, 1997, p. 169).

În lumea anglo-saxonă, mai ales organizațiile nonprofit și sectorul nonprofit au reînviat interesul pentru al treilea sector, fiind util, în consecință, să subliniem contribuția lor la dezvoltarea economiei sociale.

b. Modelul scandinav

Modelul scandinav (Suedia, Danemarca, Finlanda și Norvegia) are scopul de a satisface nevoile de servicii sociale ale comunității și de a promova solidaritatea socială și egalitatea între sexe. În acest context, cooperativele (ca actori principali ai economiei sociale), operând ca reprezentanțe comune ale populației, exercită presiune socială pentru a atinge aceste scopuri și creează rețele de servicii cu agențiile publice. În țările scandinave, noile organizații au reacționat în moduri diferite față de asociațiile tradiționale. Ele au abandonat abordarea politică și culturală hegemonistă a anilor '70, propunând în schimb „noi forme și soluții de organizare pentru problemele sociale locale” în anii '80 (Klausen, Selle, 1996, p. 99-122). Între acestea, existau „dezvoltatorii de proiecte” din Danemarca, care includeau unul sau mai mulți indivizi, și grădinițele cooperative suedeze. În Suedia, în 1994, erau în funcțiune 1768 de grădinițe nemunicipale, care aveau în grijă 12% din toți copiii aflați în grădinițe. Dintre acestea, 1020 erau cooperative ale părinților și 117 erau cooperative ale muncitorilor (Pestoff, 1997, 1998). În acest context, cooperativele și asociațiile au contribuit atât la relocarea serviciilor existente, cât și la crearea de noi

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

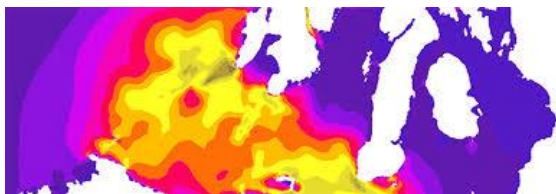
Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

servicii. „Cooperativizarea” serviciilor sociale (Lorendahl, 1997; Pestoff, 1998) a încercat mai mult decât orice să extindă rolul utilizatorilor, cum sunt părinții, în pregătirea condițiilor de îngrijire a copiilor lor, lucru acceptat cu toate constrângerile financiare asupra sectorului public.

c. Modelul continental european

Modelul continental de economie socială se concentrează pe asistența socială prin furnizare publică. În Germania, Austria, Franța și Belgia, cooperativele ca dezvoltatori de servicii, recunoscând nevoile și necesitățile sociale, au creat un cadru adecvat pentru satisfacerea acestora sub controlul statului. Aceasta a dus la dezvoltarea de cooperative și la transformarea lor în federații. În Germania și Austria, inițiativele au fost denumite „autoajutorare”, în efortul de a reflecta dorința de a împuternici oamenii implicați. Inițiativele pot fi împărțite în trei subsectoare: grupuri semineoficiale, grupuri de autoajutorare (adică grupuri de persoane afectate de aceeași problemă) și grupuri care apără cauza unei anumite populații din afara grupului. Acestea sunt formate pe baze voluntare, munca plătită fiind numai complementară. În Germania au existat aproximativ 70.000 de asemenea inițiative, care au implicat circa 2,65 milioane de persoane, din care jumătate pot fi considerate ca făcând parte din al treilea sistem (Evers, Bode et al., 1999). Ele au început să înflorească în anii '80, mai ales în domeniul îngrijirii sănătății și acțiunii sociale, numai în domeniul îngrijirii sănătății existând între cinci și zece mii de asemenea inițiative. Ele sunt ancorate în critica împotriva birocratizării serviciilor din sectorul public și fac parte din marile organizații caritabile care includ, de asemenea, și vechile asociații cu care coexistă. În Viena, de exemplu, 65.000 de copii se aflau în îngrijire, jumătate în sectorul public și jumătate în asociații, care sunt în același timp atât tradiționale, cât și produsul inițiativelor fundamentale (Leichsenring, 1997). În Franța și Belgia, accentul eforturilor a fost pus pe găsirea de noi moduri de a furniza servicii asociative, recunoscând că numai lipsa unui motiv cum este profitul nu este de ajuns pentru a câștiga respectul utilizatorului. Ca

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

furnizori principali de lungă durată de servicii, asociațiile aveau virtual un monopol local. Datorită tradiției de cooperare dintre guvern și asociații, noi grupuri au adoptat același statut legal, dar cu dedicare reînnoită pentru relațiile asociative. În conformitate cu promotorii lor, legitimitatea finală a furnizării de servicii de către asociații se bazează de abilitatea lor de a da utilizatorilor o „voce”, așa cum a spus Hirschma (Pestoff, 1998), pentru a mobiliza angajamentele voluntare de la o varietate de surse și de a găsi un nou echilibru financiar într-un context care oferea mai puțină protecție.

d. Modelul sud-european

La celălalt capăt al spectrului, în țările mediteraneene cu regimuri duale, era folosită totuși o formă juridică: statutul de cooperativă era folosit pentru a propune servicii pe care sectorul public nu le putea furniza. În Italia, cooperativele sociale au apărut în anii '70 în multe regiuni, datorită abilității de a îndeplini funcții care mai înainte nu erau efectuate, cum este asigurarea de slujbe pentru cei excluși de pe piața muncii și crearea unei game de servicii pentru persoane. Acestea s-au dezvoltat rapid. Până în 2004, 7100 de cooperative care foloseau circa 267.000 de persoane, dintre care circa 223.000 erau salariați și 31.000 erau voluntari, furnizau servicii pentru sute de mii de persoane (Borzaga, Zandonai, 2004).

Astfel, chiar dacă economia socială din Italia rămâne mai puțin substanțială decât în alte țări din cauza rolului dominant al statului în sectoare cum sunt educația și sănătatea (Gui, 1992), recenta activitate dinamică a cooperativelor bazate pe „solidaritate socială” este semnificativă. Ea dovedește că încrederea în cooperative bazate pe nedistribuirea constrângerilor (Hansmann, 1980; Ortmann and Schlesinger, 1997, p. 97-119) poate fi înlocuită cu alte caracteristici specifice cooperativelor, cum este participarea deținătorilor de interese sau comportamentul antreprenorilor și muncitorilor (Young, 1983; Borzaga and Mittone, 1997). În Portugalia, legea cooperativelor pe bază de solidaritate socială a fost votată în 1998 și reunește membrii „salariați”, beneficiarii de servicii și membrii „voluntari”, furnizorii fără salariu de bunuri și servicii. Cooperativele

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

sociale au apărut în Spania în aceeași perioadă. Legea generală din 1999 face referire la cooperativele de servicii sociale care furnizează servicii de educație, îngrijire a sănătății și inserție pe piața muncii, împlinind și alte nevoi sociale care nu sunt acoperite de piață. La nivel regional, există cooperative mixte pentru integrarea socială în Catalonia și cooperative pentru integrare socială în Țara Bascilor și în regiunea Valencia, unde unele cooperative ale muncitorilor care aveau mai ales salariați pentru muncă casnică s-au transformat în organizații mixte de producători și consumatori (Sajardo-Moreno, 1996). Mai mult, nu este surprinzător faptul că cooperativele sociale s-au dezvoltat în țări unde sistemele de stat al bunăstării au căutat foarte puțină asistență de la asociațiile furnizoare de servicii și unde asociațiile aveau restricții ale activității lor economice. Situația este foarte diferită în țările cu regimuri corporatiste, unde autoritățile guvernamentale au stabilit parteneriate apropiate cu asociațiile.

e. Modelul țărilor central și est-europene

Așa cum se menționează în lucrarea EMES, prezentată de J. Defourny³⁹, nu există încă un studiu al economiei sociale în țările central și est-europene (TCEE). Cu toate acestea, EMES și J. Defourny subliniază unele tendințe. În primul rând, J. Defourny identifică un număr de obstacole care încetinesc dezvoltarea organizațiilor economiei sociale în țările central și est-europene:

- influența „mitului tranziției”, care până acum a indus politici foarte dependente de crearea unei piețe libere, neînțelegând valoarea organizațiilor „alternative” pentru dezvoltarea locală și națională;
- opoziția culturală la cooperative și opinia că ele sunt oarecum suspecte din punct de vedere politic. În multe țări, există o percepție negativă a vechilor cooperative - ca organizații care au legături cu vechiul regim comunist – chiar dacă multe dintre aceste organizații erau de fapt create chiar înainte de era comunistă;
- dependență excesivă a întreprinderilor sociale de donatori, combinată cu o vedere limitată a rolului pe care organizațiile alternative îl pot juca. În ceea ce privește asociațiile, se pare că sunt create multe ONG-uri, dar acestea suferă

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

adesea de două slăbiciuni. Prima, ele sunt foarte dependente de agențiile donatoare externe – mai ales de fundațiile americane – care au tendința de a le folosi pentru propriile scopuri, limitându-le autonomia în mod semnificativ. A doua, cu toate că ONG-urile apar uneori ca forțe care sunt în mod sigur asociative, ele sunt adesea o expresie mai puțin autentică a societății civile și mai mult un efect al strategiilor legate de oportunitățile de finanțare;

- lipsa unui cadru legal de reglementare a cooperativelor și a altor organizații nonprofit;
- lipsă generală de încredere în mișcările de solidaritate – conceptul de solidaritate fiind folosit mai ales pentru a descrie relația unui individ cu prietenii sau familia – și o percepție a activității economice orientate mai degrabă spre urmărirea propriului câștig decât spre o activitate cu beneficii pozitive pentru comunitate ca un întreg;
- predominarea unei culturi politice „parohiale”, care induce actorilor economiei sociale o tendință de a-și limita orizonturile la urmărirea intereselor imediate;
- dificultatea de a mobiliza resursele necesare.

Cu toate acestea, în ciuda dificultăților politice și juridice cu care sunt confruntate atât cooperativele tradiționale, cât și noua generație de organizații nonprofit, ele au un potențial real de dezvoltare. Centrul pentru Dezvoltare Locală⁴¹ al OECD a notat că, atunci când cooperativele se întorc la rădăcinile lor, ele pot juca un rol important în regiunile cu piețe subdezvoltate. Acest lucru este valabil pentru Polonia, de exemplu, unde inițiative interesante de cooperative au apărut în diferite domenii, inclusiv credit, construcții de locuințe și agricultură. Este valabil și pentru Estonia, unde sectorul cooperatist, care a pornit prin anii '90, a devenit acum piatra de bază a economiei estoniene, între altele prin crearea Uniunii Estoniene a Asociațiilor Cooperativelor de Construcții de Locuințe.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

În prezent, această asociație este formată din 7500 de cooperative de construcții de locuințe (din totalul de 16.500 de organizații nonprofit din întreaga țară). Mișcarea cooperativelor de construcții de locuințe din Estonia a progresat remarcabil: 55% din populație locuiește acum în case construite de aceste cooperative.

Între timp, în Europa de Est, apar noi forme de antreprenariat social. Ele încep să furnizeze servicii de interes general, redresând eșecurile sistemului social. În prezent există asociații în toate TCEE, iar fundații există în toate țările, cu excepția Letoniei și Lituaniei. În plus față de asociații și fundații, circa jumătate din TCEE au creat cel puțin un nou tip de organizație. În primul rând, unele țări au făcut o distincție între organizațiile care dau ajutoare bănești și organizațiile care furnizează servicii. Ele clasifică fundațiile ca fiind organizații care dau ajutoare bănești și au creat o nouă formă juridică pentru organizațiile neguvernamentale fără bază asociativă, care sunt fie organizații care caută ajutoare financiare, fie organizații care generează venituri. Aceste ONG-uri sunt cel mai adesea organizații care furnizează servicii, cum sunt spitalele particulare, centrele de pregătire particulare sau institutele particulare. Denumirea pentru aceste organizații diferă de la țară la țară. În Republica Cehă, de exemplu, ele sunt denumite „companii de interes public”. În al doilea rând, în plus față de fundații a căror majoritate funcționează pe termen lung, mai multe țări au creat o a doua formă de organizații care oferă ajutoare financiare: fondul. În Croația, de exemplu, fondurile sunt diferențiate de fundații prin aceea că primele trebuie să-și stabilească scopuri pe termen scurt (sub cinci ani). La fel, Republica Cehă recunoaște fondurile care, spre deosebire de fundații, nu au nevoie de un grant. În al treilea rând, câteva țări au creat „fundații deschise”, care rezultă prin convergența unor asociații și fundații. La fel ca și fundațiile clasice, fundațiile deschise își dedică resursele unui anumit caz, de obicei de interes public. Cu toate acestea, ele diferă de fundațiile clasice prin aceea că în comitetele membrilor fondatori pot fi primiți noi membri cofondatori. De asemenea, fundațiile deschise pot exclude membrii fondatori care nu își îndeplinesc obligațiile. Letonia clasifică fundațiile deschise ca un tip special de organizații publice, iar Lituania aplică aceeași clasificare societăților de caritate și fondurilor de sprijinire. Membrii fondatori ai

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

fundațiilor deschise au în general puterea de a controla activitatea organizațiilor lor; în Lituania și Letonia, de exemplu, ei formează organul suprem de decizie al organizațiilor. În Republica Cehă, Ungaria și Slovacia, noi tipuri de organizații nonprofit, foarte asemănătoare ca formă cu Community Interest Company (CIC) din Marea Britanie, au primit recent un cadru juridic. În Ungaria, companiile de interes public furnizează servicii publice, dar au și activități economice pentru a strânge fondurile necesare acestor servicii. Pentru a obține statut legal de „interes major pentru comunitate”, ele sunt obligate să îndeplinească două condiții suplimentare: (i) să ofere servicii furnizate de obicei de instituțiile publice și (ii) să publice bilanțul contabil anual, precum și informații despre activitatea lor. În acest caz, organizațiile de interes public pot cere asistență suplimentară de la guvern, precum și rate mai bune de impozitare decât cele obținute de alte organizații nonprofit.

În concluzie, cu toate problemele asociate, între altele, procesului de tranziție economică în care sunt angajate țările din Europa Centrală și de Est, economia socială are un potențial semnificativ de creștere. Cooperativele recâștigă teren în unele dintre rolurile lor tradiționale, iar noile modele asociative care au apărut în Europa de Est confirmă relevanța modelului întreprinderilor sociale.

În mod clar, va fi tot atât de mult de învățat de la inițiativele de întreprinderi sociale din Europa de Est, ca și de la corespondentele lor din vest, indiferent de barierele care trebuie depășite. Economia socială din Europa este dezvăluită de diversitatea formelor adoptate de aceste organizații, sens în care dinamismul și bogăția socioeconomică a acestora pot fi înțelese și prin intermediul unor cazuri specifice care atestă multitudinea de răspunsuri oferite de economia socială la nevoile și aspirațiile societății europene. De asemenea, în ciuda diversității dinamismului specific, este posibilă identificarea unei trăsături comune: apartenența acestora la un sector socioeconomic situat între economia privată capitalistă tradițională și economia publică (CIRIEC, 2007).

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Exemple de unități ale economiei sociale din Europa

- *Cooperativa Sociale Prospettiva*: integrarea pe piața forței de muncă a categoriilor celor mai dezavantajate, prin confecționarea de ceramică artistică (www.prospettivacoop.it);
- *Cooperativa Chèque Déjeuner*: crearea de locuri de muncă cu valoare socială și umană (www.chèque-dejeuner.com);
- Grupul Irizar: al doilea cel mai mare producător de autocare de lux din Europa (www.irizar.com);
- *Multipharma, o mare cooperativă de produse farmaceutice* (www.multipharma.be);
- *Asociația cooperativelor de credit din Lituania*, organizație pentru integrarea financiară (www.lku.lt);
- *Dairygold Agricultural Co-operative Society*: sprijin acordat agricultorilor (www.dairygold.ie);
- *Anecoop*: un grup cooperativ agricol care îmbină dezvoltarea locală și pe cea agrară cu inovațiile tehnologice (www.anecoop.com);
- *Uniunea estonă a asociațiilor cooperatiste de gestionare a locuințelor*, peste 100.000 de persoane locuiesc în clădiri ale cooperativei (www.ekyl.ee);
- *COFAC*, cea mai mare cooperativă universitară portugheză generatoare de cunoaștere și capital uman (www.ulusofona.pt);
- *Cooperación y Desarrollo de Bonares*: cooperare și dezvoltare public-privată la nivel local (www.bonares.es);
- *Societatea cooperatistă a serviciilor maritime din Cipru (COMARINE)* (www.comarine.com.cy);
- *Consorzio Beni Culturali Italia*: primul serviciu adus culturii este crearea de cultură (www.consorziobeniculturali.it);
- *Britannia building society*: a doua cea mai mare societate de construcții din Regatul Unit (www.britannia.co.uk);
- *Vzajemna*, asigurări de sănătate și asistență medicală (www.vzajemna.si);
- *MACIF*, cea mai mare societate mutuală din Franța (www.macif.fr);

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Fundatia Motivation România

Întreprinderea socială

Decizia demarării unei întreprinderi sociale este legată de modificările legislative realizate de Guvernul României în 2001. În baza experiențelor de opt ani în producerea și distribuirea scaunelor rulante, Motivation România a sesizat oportunitatea de a transforma ceea ce până atunci fusese o activitate non-profit într-o întreprindere socială. În prezent organizația coordonează și planifică să demareze o serie de noi activități de întreprindere socială. Comercializarea de produse: Comercializarea de scaune rulante și alte echipamente destinate mobilității:

Motivation România importă și adaptează scaune rulante folosite pentru a oferi scaune rulante realizate la comandă, personalizate, de tip activ, și echipamente destinate mobilității. Cele trei linii de producție includ:

- 1) scaun rulant de tip activ destinat ajutării utilizatorilor să dobândească cel mai înalt grad de independență posibil;
 - 2) scaune rulante de tip sport concepute astfel încât să cântărească puțin și echipate cu roți speciale și alte accesorii;
 - 3) scaun rulant ce oferă o poziționare specială, destinat copiilor cu paralizie cerebrală.
- Motivation România vinde de asemenea scaune rulante ortopedice standard, de mărime universală, produse în afara fundației.

Modelul de afaceri pentru întreprinderea socială cu scaune rulante a Motivation România este cel al unui sistem de plată de către un terț. În România, persoanele cu dizabilități pot primi gratuit, o dată la cinci ani, un scaun cu roțile subvenționat de Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS). În 2003 Motivation România a devenit producător și furnizor autorizat de echipamente medicale, ceea ce i-a permis să încheie contracte cu oficiile județene ale CNAS. Procedura îi solicită viitorului utilizator de scaun rulant să depună o cerere la CNAS, iar odată aprobată această cerere, utilizatorul

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

contactează direct Motivation pentru obținerea scaunului rulant. Rețeaua Motivation de kinetoterapeuți și tehnicieni pregătiți îi ajută pe utilizatori să-și evalueze nevoile privind scaunul rulant și recomandă produsul adecvat, care va fi importat și/sau adaptat. Motivation primește plăți din partea CNAS sub forma rambursărilor.

Taxele pentru servicii:

Servicii de consultanță.

Din ianuarie 2007, Motivation România a oferit servicii de consultanță potențialilor angajatori ai persoanelor cu dizabilități. În prezent, Motivation oferă aceste servicii de consultanță pentru două organizații ale societății civile (OSC), ca subcontractori în proiecte FSE.

Tipografie

Motivation conduce și Motivation2Print, o tipografie pentru clienții din comunitatea locală și din București. Tipografia se adresează persoanelor fizice, organizațiilor, instituțiilor publice și firmelor cu nevoi variate de tipărire, incluzând cărți de vizită, broșuri și alte materiale. Activitatea a fost demarată în baza prevederilor Legii 448/2006 privind drepturile persoanelor cu dizabilități din România. Legea oferă stimulente, încurajând firmele să achiziționeze produse de la organizațiile care angajează un număr mare de persoane cu dizabilități -cel puțin 30% din forța de muncă; acestea sunt cunoscute sub numele de unități protejate și reprezintă o alternativă la angajarea persoanelor cu dizabilități în mediile profesionale obișnuite. Atelierul generează deja un profit pentru Motivation România și, totodată, echipamentul reduce propriile costuri de tipărire ale Motivation România.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Atelierul de grădinărit

Motivation a demarat recent un atelier de grădinărit care furnizează produse de seră și servicii de grădinărit. Și această activitate intră sub incidența prevederilor menționate mai sus, care încurajează companiile să achiziționeze produse de la unitățile protejate. Prin acest atelier, Motivation oferă formare profesională tinerilor cu dizabilități intelectuale.

Servicii de fizioterapie și recuperare medicală

Motivation România a demarat de asemenea o unitate ambulatorie de kinetoterapie și recuperare medicală, deservind persoanele din București și județul Ilfov cu dizabilități fizice sau cu tulburări rezultate în urma unor accidente cerebrale vasculare. În 2009, unui total de 116 persoane i s-au oferit servicii de fizioterapie și recuperare medicală.

Demararea întreprinderii sociale de scaune rulante Motivation România a început ca un atelier non-profit de producție de scaune rulante. Activitatea fusese inițiată pentru a răspunde unor insuficiențe ale pieții:

- 1) scaunele extrem de scumpe produse de monopolul statului și
- 2) scaunele inadecvate, importate la mâna a doua care au invadat țara după Revoluția din 1989. Motivation a sesizat o necesitate clară de a remedia aceste insuficiențe, oferind scaune rulante personalizate și de calitate. A fost estimat un total de 5.000 de noi scaune rulante pe an. Scaunele rulante care existau pe piață erau adeseori prea scumpe și nu răspundeau nevoilor sau cerințelor utilizatorilor de a avea o viață activă și integrată în comunitate.

Deși producția de scaune rulante a existat încă de la începutul organizației, a fost dezvoltată ca întreprindere socială din 2003. Înainte, producția era 100% finanțată prin donații, iar scaunele erau oferite gratuit utilizatorilor. Conform acestui model, Motivation România putea produce numai numărul de scaune rulante finanțat prin grant-uri sigure.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
DIRIGIUNEA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

În 2004, Motivation SRL a primit un grant de trei ani din partea United States Agency for International Development (USAID), pentru a-și consolida și extinde întreprinderea socială. Grant-ul i-a permis organizației să construiască un centru mai adecvat de prescripție, producere, distribuire și formare, numit Centrul Regional de Producție de Scaune Rulante și Instruire. Noua facilitate a dus la creșterea capacității de producție lunare de la 20 la 60 de scaune rulante și a oferit noifacilități de stocare. În plus, Motivation România și-a îmbunătățit standardele de calitate prin conceperea unui nou flux de muncă în producție.

În 2008, Motivation s-a decis să regândească producția de scaune rulante și a început să folosească Centrul Regional de Producție și Instruire pentru a adapta scaune rulante importate, spre deosebire de producerea lor de la zero. Întrucât organizația nu a produs scaune rulante în masă, ci mai degrabă produse personalizate, costurile de producție pentru fiecare scaun erau relativ mari. Ținând cont de faptul că rambursarea din partea CNAS durează de obicei între 6-9 luni, Motivation a început să aibă probleme cu lichiditățile și, prin urmare, a trebuit să identifice o modalitate de creștere a eficienței și de reducere a costurilor. Importând și adaptând scaune rulante, Motivation a reușit să reducă costurile, continuând totodată să ajungă la mai mulți beneficiari.

Demararea altor întreprinderi sociale

Asemeni întreprinderii sociale de scaune rulante, demararea celorlalte întreprinderi sociale ale Motivation România a fost direct legată de schimbările legislative. În 2006, Guvernul român a adoptat Legea 448/2006 care stipulează că o companie cu mai mult de 50 de angajați trebuie să angajeze persoane cu dizabilități, astfel încât acestea să reprezinte 4% din forța de muncă. Așa cum am precizat mai sus, în locul angajării directe, o opțiune alternativă pentru companii este achiziționarea de produse realizate de persoanele cu dizabilități în ateliere protejate sau în organizații. Drept urmare,

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI ÎNREGISTRAREA REGIUNEA
SUD MUNTENIA

Motivation a desfășurat un proces de identificare și selectare de noi întreprinderi sociale, cum ar fi: furnizarea de servicii de consultanță angajatorilor privind accesibilizarea la locul de muncă; o tipografie; un atelier de grădinărit; servicii de catering; servicii ambulatorii de fizioterapie și recuperare medicală. Până în acest moment, numai ideea serviciilor de catering a fost identificată ca nefiind fezabilă; toate celelalte idei au fost demarate și se desfășoară cu succes.

C.Managementul

Fundația Motivation România administrează diversele întreprinderi sociale prin filiala sa comercială, Motivation SRL. Crearea unei firme a fost necesară pentru a obține acreditarea din partea CNAS, dar Consiliul de Administrație al Motivation România avăzut în acest lucru și o oportunitate de a menține o transparență financiară mai mare între activitățile non-profit și cele continuarea programelor non-profit, care altfel ar fi dificil de finanțat. În al doilea rând, întreprinderea contribuie la consolidarea impactului misiunii Motivation prin angajarea beneficiarilor. Motivation are în prezent angajați 27 de beneficiari care lucrează cu normă întreagă. Extinderea vânzărilor de scaune rulante și demararea unor noi afaceri continuă să creeze locuri de muncă suplimentare pentru beneficiari. Prin intermediul serviciilor de consultanță, întreprinderea socială consolidează în continuare misiunea organizației, facilitând angajarea beneficiarilor în mediile obișnuite și oferind servicii unui număr mai mare de beneficiari. Întreprinderea socială a îmbunătățit și cultura organizațională, insuflându-i în plus orientarea către afaceri și competitivitatea, atât în activitățile comerciale, cât și în cele non-profit. Organizația este acum mai orientată pe clienți și mai activă în căutarea feedback-ului din partea acestora, folosind acest feedback pentru a-și îmbunătăți permanent produsele și serviciile. Întreprinderea socială a contribuit și la o relație mai bună a conducerii cu finanțatorii și cu potențialii parteneri de afaceri. Motivation România își îmbunătățește relațiile cu donatorii, fiind tot mai conștientă de nevoia păstrării unei comunicări periodice, informării donatorilor cu privire la progresele și reușitele proiectului, ținându-i la curent cu noile dezvoltări organizaționale. Motivation România a

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI
SUD MUNTENIA

adoptat unele dintre instrumentele de planificare strategică ale întreprinderii sociale, cum ar fi analizele de tip PEST (Politică, Economie, Sociocultură, Tehnologie) și SWOT (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități și Pericole). În plus, Motivation România caută acum feedback-ul din partea beneficiarilor și dezvoltă planuri strategice multianuale.

Întreprinderea socială a afectat conducerea și personalul. La nivel managerial, separarea entităților ce vizau profitul de cele non-profit a dus la dezvoltarea unor arii mai clare de responsabilitate. La nivelul personalului, beneficiarii angajați de Motivation SRL pot alege dintr-o varietate de activități oferite de Motivation România. De exemplu, unii dintre beneficiarii angajați în atelierul de scaune rulante sunt invitați să facă parte și din echipa de basket cu scaune rulante a Motivation România, ceea ce reprezintă un factor motivațional pentru beneficiari, în plus, Motivation SRL oferă stimulente financiare în funcție de performanța întreprinderii. Unul dintre dezavantajele întreprinderii sociale a fost creșterea semnificativă a numărului de documente și proceduri birocratice, din cauzasistemului de plată prin rambursări de la Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

F. Concluzii și lecții învățate

Întreprinderea socială de la Motivation România s-a dezvoltat treptat, de la o activitate socială non-profit la una comercială care adaptează și vinde scaune rulante și alte echipamente destinate mobilității persoanelor cu dizabilități. O parte a succesului Motivation România poate fi atribuită abilității sale de a beneficia de diversele modificări din mediul legislativ din România și de a ști cum să le transforme în oportunități de afaceri. În plus, angajarea beneficiarilor în întreprinderea socială a fost crucială pentru a asigura că afacerea răspunde nevoilor reale ale clienților cu dizabilități și dezvoltării unor produse unice și înalt calitative. Pe baza succesului întreprinderii sociale cu scaune rulante, Motivation a identificat și lansat noi întreprinderi sociale, cum ar fi servicii de consultanță pentru angajatorii persoanelor cu dizabilități, tipografia, serviciile ambulatorii de fizioterapie și recuperare medicală, toate strâns legate de misiunea organizației. În ciuda acestor realizări, Motivation România consideră că progresul său ar fi fost mai rapid și mai eficient dacă ar fi deținut mai multe abilități în

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

afaceri care ar fi contribuit la o planificare mai eficientă. În special, Motivation consideră că expertiza în planificarea afacerilor ar fi ajutat la demararea și gestionarea unei rețele mai eficiente de distribuție în întreaga țară, la un marketing mai bun al produselor și la stabilirea unor sisteme pentru a urmări progresul afacerii într-un mod mai regulat. Accesul la abilități și expertiza în afaceri a fost dificil din cauza resurselor limitate. Reflectând asupra experienței sale cu întreprinderea socială, Motivation România a identificat următoarele elemente drept cheie a succesului în pregătirea pentru întreprinderi sociale:

- planificarea atentă a afacerii și solicitarea de sfaturi din partea indivizilor și a organizațiilor cu expertiză în afaceri;
- implicarea membrilor și beneficiarilor organizației non-profit în întreprinderea socială și solicitarea părerii acestora cu privire la promovarea acestor activități;
- asigurarea transparenței între operațiunile non-profit și cele comerciale; implicarea partenerilor de afaceri și a celor non-profit în dezvoltarea întreprinderii sociale.
-

Un alt aspect care s-a dovedit util pentru succesul întreprinderii a fost expertiza înaltă pe care conducerea Motivation România o avea în fabricarea și adaptarea scaunelor rulante. Deși Motivation a trecut de la producția de scaune rulante la modificarea acestora, cei opt ani de implementare a producției de scaune rulante ca activitate non-profit au construit imaginea și brand-ul Motivation România, făcând din această fundație un jucător stabil în clipa demarării întreprinderii sociale

Fundatia RUHANA

A.Întreprinderea socială

Ruhama a început identificarea și dezvoltarea întreprinderilor sociale în 2002, atunci când a început să devină tot mai clar că va continua să se confrunte cu dificultăți pentru

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

finanțarea programelor sale de bază de dezvoltare comunitară. Organizația gestionează în prezent două întreprinderi sociale.

1.Serviciile sociale:

Serviciile sociale includ trei activități de îngrijire la domiciliu: îngrijirea la domiciliu a vârstnicilor, îngrijirea la domiciliu a persoanelor cu dizabilități și asistență medicală. Aceste activități au fost demarate pentru a auto-finanța Ruhama și, deși se desfășoară toate sub titulatura de servicii sociale, fiecare dintre ele prezintă un model diferit.

A.Îngrijirea la domiciliu a vârstnicilor:beneficiarilor li se cere să facă mici contribuții pentru serviciile pe care le primesc. Venitul din partea beneficiarilor este completat de subvențiile din partea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, care atestă serviciile de îngrijire la domiciliu a vârstnicilor.

B.Îngrijire la domiciliu pentru cei cu dizabilități fizice sau mentale:

Ca furnizor autorizat pentru persoanele cu dizabilități, Ruhama primește plăți anuale din partea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei (pentru a-și desfășura activitatea, organizația are nevoie și de autorizări din partea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, dar această agenție nu îi oferă finanțare). Beneficiarii programului nu plătesc pentru serviciile primite. Lunar, Fundația Ruhama asistă, prin serviciile de îngrijirea la domiciliu, 86 de persoane, dintre care în medie 28 primesc asistență gratuită, în timp ce restul plătesc o contribuție mică, în funcție de venitul persoanei și de cel al susținătorilor săi.

C.Asistența medicală:

Ruhama este un furnizor de servicii medicale autorizat de Ministerul Sănătății și primește rambursări din partea Casei Județene a Asigurărilor de Sănătate pentru zilele de asistență medicală oferită. Din moment ce beneficiarii sunt asigurați, ei plătesc pentru serviciile primite indirect, prin contribuția lunară la asigurări. Serviciul se adresează pacienților din spitale care au fost externați cu recomandarea de îngrijire

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ORPOSDRU REGIUNEA
SUD MUNTENIA

medicală al domiciliu, în care se menționează numărul de zile și tipul de asistență medicală pe care pacientul o va primi.

2. Formarea profesională:

Ruhama desfășoară cursuri de formare atestate de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților. Toate cursurile se adresează persoanelor care lucrează cu furnizorii de servicii sociale, în special OSC-urile și autoritățile publice. Obiectivul formării este atestarea furnizorilor de servicii sociale, o cerință conform legislației UE. În prezent, Ruhama e autorizată să ofere 19 tipuri diferite de cursuri de formare, dintre care principalele sunt: îngrijirea la domiciliu a vârstnicilor, îngrijirea copilului, asistență socială (destinată persoanelor fără experiență în domeniu), formare de formatori (pentru persoanele care lucrează sau intenționează să lucreze în sectorul educației pentru adulți și al formării profesionale), scriere de propuneri pentru grant-uri (ce se adresează organizațiilor și autorităților publice care trebuie să învețe despre fondurile UE și despre cum să dezvolte propuneri). Pentru cursurile de servicii sociale (îngrijirea vârstnicilor, îngrijirea copilului, asistență socială) sunt furnizate între 360 și 1080 de ore de formare, cuprinzând atât teoria, cât și practica; cursurile de formare de formatori și de scriere de grant-uri au o durată mai redusă, între o zi și câte va săptămâni. Demararea întreprinderii sociale și evoluția acesteia. Motivația Fundației Ruhama pentru demararea unei întreprinderii sociale a fost de natură financiară. Întrucât tot mai multe organizații erau forțate să-și întrerupă activitățile din cauza fondurilor de finanțare limitate, conducerea Ruhama s-a simțit obligată să caute alte strategii de finanțare. Ruhama avea nevoie de fonduri pentru a-și acoperi activitățile de bază de dezvoltare comunitară, pe care nu reușea să le includă într-un proiect posibil de finanțat prin granturi. În plus, organizația trebuia să acopere niște cheltuieli operaționale, în special pe durata lunilor în care proiectele nu erau implementate, pentru că organizația își încheiase unele proiecte, dar nu inițiasse altele noi. Ideea demarării unei întreprinderii sociale a fost unanim acceptată de personal. În 2002, Ruhama era o organizație antreprenorială cu un personal de cinci persoane, ceea ce permitea existența unui sistem de management democratic, la care contribuia fiecare și din care au luat naștere multe idei. Prima idee a

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

fost înființarea unei tipografii pentru vânzarea de fluturași, broșuri clienților din comunitate. Echipa a constatat că puținele tipografii existente în Oradea erau extrem de scumpe și ofereau servicii de calitate scăzută, deși cerințele pieței păreau a fi ridicate. Prin urmare, Ruhama a înființat o tipografie sub forma unei entități separate, orientată spre profit, numită Plan Info (pentru a respecta legislația română privind activitățile de auto-finanțare). Tipografia a câștigat câteva contracte, dar Ruhama a fost forțată să o închidă, pentru că organizația nu a reușit să obțină finanțare pentru achiziționarea echipamentului necesar.

În 2003, Ruhama a decis să înceapă să furnizeze servicii sociale pentru a răspunde nevoilor comunității și a pentru a îmbunătăți imaginea fundației de "organizație pentru rromi". În plus, personalul considera că serviciile sociale aveau potențialul de a genera venit pentru organizație prin intermediul contribuțiilor din partea beneficiarilor și al subvențiilor guvernamentale. Primul serviciu social identificat a fost cel de îngrijire la domiciliu a vârstnicilor, care în general lipsea din regiune. Pentru a furniza aceste servicii, organizația avea nevoie de autorizare din partea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, iar odată acest proces finalizat, organizația a devenit prima din regiune acreditată ca furnizor de servicii. Această acreditare a făcut ca organizația să fie eligibilă pentru a primi plăți din partea Ministerului. Programul de îngrijire la domiciliu a vârstnicilor a dus la identificarea unor nevoi suplimentare de servicii sociale. Mai întâi, pe baza experienței cu beneficiarii vârstnici vulnerabili mai ales prin prisma dizabilităților lor, organizația a introdus servicii de îngrijire la domiciliu pentru cei cu dizabilități fizice și mentale.

În al doilea rând, Ruhama a lansat un serviciu de asistență medicală ca răspuns la îngrijirea la domiciliu de slabă calitate pe care beneficiarii o primeau după șederea în spital. Drept urmare a acestor activități, organizația și-a crescut rapid vizibilitatea în rândul comunității și a reușit să obțină noi surse din fondurile publice.

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

După demararea serviciilor sociale, Ruhama a continuat să identifice și să înființeze noi întreprinderi sociale. În 2004 a fost inițiat un serviciu de curățenie la domiciliu. Serviciul fusese deja oferit gratuit în cadrul serviciilor de îngrijire la domiciliu și recuperare pentru persoanele cu dizabilități, iar organizația a decis să ofere acest serviciu comunității extinse, contra unei taxe. Ruhama a livrat acest serviciu prin intermediul companiei sale comerciale, Plan Info, și deși acest serviciu a avut destul de mult succes, activitatea nu avea nicio legătură cu misiunea Ruhama. Prin urmare, personalul și-a pierdut treptat interesul pentru această activitate. Serviciul de curățenie a fost abandonat (fiind furnizat în continuare beneficiarilor gratuit, așa cum fusese inițial).

În timp ce lichida o întreprindere socială, Ruhama plănuia demararea alteia noi. De-a lungul anilor, câțiva dintre membrii personalului fuseseră rugați să ofere formare în mod regulat și, în cele din urmă, organizația a decis să-și creeze propriul program de formare. În 2004 a apărut o oportunitate de finanțare prin PHARE UE, care a anunțat finanțări pentru proiecte de dezvoltare din sectorul organizațiilor. Ruhama era conștientă că aderarea României la UE va solicita o nouă acreditare a furnizorilor de servicii sociale, pentru a corespunde standardelor UE, astfel încât organizația a scris o propunere pentru furnizarea de asistență tehnică OSC-urilor locale privind dezvoltarea, documentarea, managementul și standardele de calitate necesare pentru acreditarea UE în domeniile îngrijirii copiilor și îngrijirii la domiciliu a vârstnicilor. Deși proiectul nu a primit finanțare, Ruhama a decis să demareze programul pe cont propriu, întrucât era convinsă că acesta era un serviciu de care organizațiile locale aveau nevoie. După ce organizația a dezvoltat curricula, a primit autorizarea de formare profesională din partea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților și și-a desfășurat cu succes primele cursuri, proiectul PHARE a fost reevaluat, iar propunerea inițială a Fundației Ruhama a fost acceptată. Au fost astfel disponibile resursele necesare pentru dezvoltarea și desfășurarea unor cursuri suplimentare, în special cursuri de formare de formatori și asistență socială. Deși Ruhama nu și-a stabilit obiective financiare pentru diversele sale întreprinderi sociale, și-a stabilit obiective în ceea ce privește numărul beneficiarilor sau clienților pentru serviciile sale sociale. Scopul inițial era oferirea de

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI
SUD MUNTENIA

servicii pentru 20 de beneficiari în primele șase luni, folosind trei angajați, pentru a crește apoi treptat acest număr. Absența obiectivelor financiare a avut drept beneficii o presiune mai redusă asupra întreprinderii sociale și testarea acestor servicii pe piață, în special pentru a determina prețul. La început, Ruhama a stabilit prețuri relativ reduse pentru serviciile sociale, dar acestea s-au dovedit a fi mult mai costisitoare decât fusese anticipat, așa că după șase luni prețurile au crescut. Pre-planificarea pentru demararea serviciilor sociale a fost menținută la un nivel minim. Ruhama a desfășurat un focus grup cu potențialii beneficiari ai serviciilor sale de îngrijire la domiciliu a vârstnicilor pentru a identifica serviciile de care aceștia au cel mai mult nevoie, dar și pentru a primi un feedback privind implementarea unei contribuții plătite. Fundația Ruhama știa că numeroși pacienți erau externați zilnic din spital, un bun indicator al necesității potențiale pentru serviciile sale medicale, dar anticipa și dificultăți în asigurarea contractelor, din cauza lipsei de transparență din sistemul de sănătate românesc. Organizația nu se aștepta să piardă bani, pentru că în derularea serviciilor de asistență medicală ar fi folosit personalul deja existent și resursele de la serviciile de îngrijire la domiciliu a vârstnicilor și a persoanelor cu dizabilități.

În ceea ce privește formarea profesională, planificarea a fost mai elaborată. Echipa Ruhama avea o idee foarte clară privind cererea potențială pentru că avea relații strânse cu OSC-urile locale, consultându-se cu acestea în timpul conceperii proiectului. Ruhama știa câți membri ai personalului ar fi dorit organizațiile să instruiască și a calculat numărul de clienți la care putea ajunge. Pe baza acestei evaluări, personalul Ruhama a estimat că ar putea desfășura un minim de trei-patru cursuri de formare. Membrii echipei Ruhama au analizat și costurile de demarare necesare inițierii activității și au calculat numărul de seminarii necesare pentru atingerea pragului de rentabilitate. În plus, organizația a desfășurat o cercetare asupra formatorilor, inclusiv costurile și calificările acestora, Ruhama identificând deja înaintea desfășurării primului curs care vor fi formatorii implicați

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
ȘI PERSOANELOR VÂRSTNICE
SUD MUNTENIA

Bibliografie

1. Economia socială în Europa – editura Expert, ISBN 978-973-618-232-7, 2010
2. Ghidul managerului de întreprindere socială – FDSC, Coordonatori Barna Cristina, Corneliu Ionescu, Silvia Moșu, 2012
3. Proiectul POSDRU PROMETEUS – ID 57676 - Prometeus - Promovarea economiei sociale în România prin cercetare, educație și formare profesională la standarde europene,
4. Simionescu A. - Management general, Editura Dacia, Cluj -Napoca, 2002,
5. http://www.revista.forter.ro/2009_1_t/06-inv/02.htm - Aptitudini necesare managerilor de succes – Lt. Florin Știbli

Investește în oameni !
FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 , Axa prioritară 6 - „Promovarea incluziunii sociale”
Domeniul major de intervenție 6.1 - „Dezvoltarea economiei sociale”, Titlul proiectului: „**Impreuna pentru comunitate – IC 6**”
Contract POSDRU/173/6.1/S/148367